

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

ХэушъхьэфыкIыгъэ техникэр аратыгъ

— УФ-м региональнэ хэушъхьэфыкIыгъэ и Министерствэ зэзэгъыныгъэу дэтшыгъэм елыгыгъэу аужырэ шапхъэхэм адитэрэ техникэр къызэрэтIэкIэ хъагъэр гушIогъошху, — къыIуагъ ТхакIушынэ Аслъан. — Адыгеим хэушъхьэфыкIыгъэ ышIынхэм, ыпэкIэ лъыкIотэным апае непэ федеральнэ гупчэр къызэрэдготыр, ар IэпыIэгъу къызэрэтфэхъурэр зэкIэми анахъ шъхьаIэу къыхэбгъэщын фае. Мэкъумэщ хызмэтым, МВД-м, медицинэм, къоджэ псэупIэхэм, отраслэ зэфэшъхьафхэм ялофшIэн дэгъоу зэхаштэным пае яшкIэгъэ хэушъхьэфыкIыгъэ техникэр зэрафэтIупшырэм мэхъаншхо иIэу сэлъытэ. ТшIэрэр зэкIэ зыфэгъэхьыгъэр экономикэм хэушъхьэфыкIыгъэ ышIынхэр, цIыфхэм яшкIэкIэ-псэукIэ нахьышIу шыгъэныр арых. УФ-м и Президент, УФ-м и Правительство, УФ-м и Иполитическэ партией «Единэ Россия» тигумэкIыгъохэр зэхашIэу, сьд фэдэрэ лъэныкъокIи IэпыIэгъу къызэрэтфэ-

Урысые Федерацием региональнэ хэушъхьэфыкIыгъэ и Министерствэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ зэзэгъыныгъэу зэдашыгъэм диштэу лъэныкъо зэфэшъхьафхэмкIэ бгъэфедэн плъэкIышт хэушъхьэфыкIыгъэ техникэр мы мафэхэм республикэм къыIэкIэхъагъ. Ахэм яIункIыбзэхэр зытефэхэрэм тыгъуасэ торжественнэу аратыжыгъэх. Мыщ фэгъэхьыгъэ зэхашъу АР-м и Правительство и Унэ дэжъ шызэхашагъэм хэлэжъагъэх АР-м и Президентэу ТхакIушынэ Аслъан, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэр, АР-м иминистрэхэм я Кабинет хэтхэр, нэмыкIхэри.

хъухэрэм фэшI тызэрафэразэр къыхэзгъэщымэ сшIоигъу.

Зэзэгъыныгъэу бгъуитIум зэдашыгъэм диштэу техникэу республикэм къыфатIупшыгъэм ыкIи къыфатIупшыщынэу шытым пэIухъашт ахъшэм ипроцент 70-р федеральнэ гупчэм (сомэ миллион 29,3-рэ), адрэ процент 30-р (сомэ миллион 12,5-рэ) республикэ бюджетхэм къахъыштых. Тыгъуасэ ипчъагъэкIэ 17 хъурэ спецтехникэу сомэ миллион 25-рэ фэдиз зыуасэр

МВД-м, муниципальнэ образованиехэм, къоджэ псэупIэхэм, нэмыкIхэм аратыжыгъ.

Джащ фэдэу лъэкъ проектэу «Псауныгъ» зыфиорэм илэныкъоу «Лъытыныр нахьышIоу зэхэщэгъэным фэгъэхьыгъэ Iоф-тхъабзэхэр» зыфиорэр шыIэныгъэм шыпхырышыгъэным пае республикэмкIэ псауныгъэр къэухъумэгъэным иучреждениеу «Лъыр зыщатыр Адыгэ республикэ станцием» лъыр зыщаухъазыррэ мобилънэ комплексэу

сомэ миллион 41,9-рэ зыуасэр къыфаштэу.

ЗэкIэмкIи тыгъуасэ сомэ миллион 66,8-рэ зыосэ хэушъхьэфыкIыгъэ техникэ 19-м яIункIы-

бзэхэр АР-м и Президент аратыжыгъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Адыгеим и Президент

Ахэджэго Мурат зэрэщымыIэжъыр гухэкIышхо щыхъоу афэтхъаусыхагъ

Адыгеим и Президентэу ТхакIушынэ Аслъан Краснодар краим и Администрации ипащэ игуадзэу Ахэджэго Мурат игъонэмысэу дунаим зэрехыжыгъэр гухэкIышхо зэрэщыхъурэр зидунай зыхъожыгъэм иунагъо, иIахьылхэм ыкIи Краснодар краим игубернаторэу Александр Ткачевым алъыгъэлэсыгъ.

«А цIыф шIагъор ыкIи политик иныр Iофэу зыфэгъэзагъэм лъэшэу фэшъыпкъагъ, Iэпэлэсэныгъэ ин хэлъыгъ, цIыфхэм, и Хэгъэгъу шIулъэгъуныгъэшхо афыриIагъ. Мурат Казбек ыкIор къыгъэшIагъэм Адыгеим ицыхъэшIэгъу ныбджэгъушхоу шытыгъ, илэпкъэгъухэр, ичIыплэгъухэр лъэшэу ылъытэщыгъэх».

Адыгеим ис цIыфхэм Ахэджэго Мурат ащымыгъушъэу агу зэрилъыштыр ТхакIушынэ Аслъан хигъэуэфыкIыгъ.

Адыгэ Республикэм и Президент ипресс-къулыкъу

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ гухэкIышхо ащыхъугъ Краснодар краим и вице-губернаторэу Ахэджэго Мурат Казбек ыкIор игъонэмысэу дунаим зэрехыжыгъэр ыкIи щымыIэжъым иунагъорэ игупсэхэмрэ афэтхъаусыхэх.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдынхэм ягъэнэфэн ехьылIагъ

Адыгэ Республикэм и Конституции ия 70-рэ статья ия 4-рэ пункт иподпунктэу «н»-м, Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдынхэм яхьылIагъ» зыфиорэм атетэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм унашъо ешIы:

1. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдынхэр 2011-рэ ильэсым гъэтхэпэм и 13-м шыIэнхэу гъэнэфэгъэнэу.

2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм шыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Анатолий ИВАНОВ

къ. Мыекъуапэ, тыгъэгъазэм и 8, 2010-рэ ильэс N 1583

Псэ къызыпигъакIэрэм гукIэ ухещэ

Адыгэ Лъэкъ театрэ и артист цIэрыIоу Зыхъэ Заурбий итворчествэ фэгъэхьыгъэ пчыхъзэхашъу республикэм и Къэралыгъо филармоние тыгъэгъазэм и 10-м щыIоштыр гъэшIэгъоны хъушт.

Тыгъэгъазэм и 7-м спектаклэу «Тартюфым» роль шъхьаIэхэр къышчышыгъэмэ Зыхъэ Заурбий ащыт. ТхъамыкIашъо къызытеорэ цIыфым, шIулъэгъум дихъыхьэр хъулыфыгъэм, хэбзэ шапхъэхэр зыукъохэрэр зэрэпшынэхэрэм, ищыIэныгъэ рыпэгэн, къыготыхэр ыгъэщынэн зэрилъэкIырэм, нэмыкIэхэми З. Зыхъэм къышIырэ ролыр афэгъэхьыгъ. НэгъэупIэпIэгъум къыкIоцI цIыфым ишэн-зекIуакIэхэр зэблихъунхэ, купыгъэдэлон зэрилъэкIырэм къеушыхъаты Зыхъэ Заурбий теат-

рэм къыфэхъугъэ цIыфэу зэрэщытыр. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо гъэпсыкIэ игъэпытэн зэрэхэлажъэрэр, ыгу лъэккъым къызэрэфытеорэр ищыIэныгъэ къышIуатэ.

— Спектаклэм Зыхъэ Заурбий уригъусэу ухэлэжъэныр гушIуагъо, — къыталауагъ артистхэу Кукэнэ Муратэ, Лыуэнэ Асыет, Уджыхъу Марыет, нэмыкIхэми.

Филармонием шызэхаштэрэ пчыхъзэхашъэм артистхэри, театрэр шIу зылъэгъухэрэри ягуапэу хэлэжъэщытх, Зыхъэ Заурбий ищытхъу шалошт.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Сурэтым итыр: артист цIэрыIоу Зыхъэ Заурбий.

Адыгэ Республикэм хэдынхэмкIэ и Гупчэ комисије къеты

Адыгэ Республикэм хэдынхэмкIэ и Гупчэ комисије ма- къэ къегъэIу мафэ къэс, тхъаумэфэ, мэфэкI мафэхэми, 2011-

рэ ильэсым ищылэ мазэ и 1-мрэ и 2-мрэ анэмыкIхэм, сыхъатыр 9.00-м щегъэжъагъэу 18.00-м нэс кандидатхэм якъэгъэлъэгъонрэ ятхынрэ япхыгъэ документхэр зэрэштэщтхэмкIэ.

Къэралыгъо лъэпкъ политикэм фэгъэхьыгъагъ

Урысые Федерацием исубъектхэм ягъэцэкIэкIо хабзэ иорганхэм ялIыкIохэр зыхэлэжъгъэхэ Урысые зэлукIэгъоу бэмшIэу шылагъэр къэралыгъо лъэпкъ политикэм ипхырышын, Урысыем ирегионхэм культурэ хэжъоньгъэ ягъэшIыгъэным япхыгъэ Иофыгъохэм афэгъэхьыгъагъ. Урысыем шыпсэурэ лъэпкъхэм альэныкIэ къэралыгъо политикэу зрахъэрэр гушысэу «лъэпкъхэр бэ мэхъух, хэгъэгур зы!» зыфиIорэм зэрэфIорышIэрэр мыщ дэгъоу кыхъышIыгъ. Урысые Федерацием регион хэжъоньгъэмIэ и Министерствэ шыкIогъэ зэлукIэгъум хэлэжъагъ Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ игуадзэу, Адыгэ Республикэм и Полномочнэ лIыкIоу Урысые Федерацием и Президент дэжъ шыIэ ХьопсэрыкIо Мурат.

Урысые Федерацием регион хэжъоньгъэмIэ иминистрэу Виктор Басаргиным Урысые зэлукIэгъур кызылIуи-хыгъ. Къэралыгъом иобщественнэ-политикэ шыIэныгъэ изыпкытыныгъэкIэ лъэпкъ, культурэ Иофхэм мэхъанэшхо зэрIэр ащ ипсалъэ шыхигъэунэфыкIыгъ. Ведомствэхэм япашэхэр тыхэгъэгур лъэпкъ политикэу зэрехъэрэмIэ зигъо Иофыгъохэм къатегушыла-гъэх. ГушыIэм пае, Урысые Федерацием и Федеральнэ Думэ лъэпкъ ИофхэмIэ и Комитет и Тхьаматэу Валентин Купцовым къэзэрэуэгъоньгъэхэм анаIэ тыраригъэдзэгъ блэкIыгъэ илъэсми, мыгыи Урысыем и Президент Федеральнэ ЗэлукIэм факIоу кышIыгъэ Джэпсалъэм лъэпкъ политикэм зэрэщылIымыIэсыгъэм. Урысыем лъэпкъыбэ зэрэщылIымыIэсыгъэм, ащ мэхъанэшхо иIэу зэрэщылIымыIэсыгъэм уеуолIэн фае. Политикэу зэрэщылIымыIэсыгъэм зэрэщылIымыIэсыгъэм е Джэпсалъэм итекст зыгъэхъазырыгъэхэм яхэукъоньгъэ ар кыпкырыкIыгъэмэ зэгъэшIэгъэн фаеу Купцовым ылытагъ. ИжъкIэ кышIегъэжъагъэу дунаим шыпсэурэ лъэпкъхэм афэгъэхьыгъэ дунэ Иофтхъабзэу илъэсипшI къэс зэхашэрэм ия 2-рэ чэзыу Урысые Федерацием шырегъэкIокIыгъэным пае федеральнэ бюджетым сомэ миллион 80 кышIыдэлъытагъ. Купцовым ишIошIыкIэ, а мылIкур макIэу щыт.

Межэтническэ журналистикэм и Гильдие и Тхьаматэу, ГРК-у «Радио России» идиректор иупчIэжъэгъоу Маргарита Лянге Урысые зэ-нэкIокъоу «СМИротворец» зыфиIоу яIонэрэу зэхашагъэм фэгъэхьыгъэу къэзэрэуэгъоньгъэхэм къафиIотагъ. 2008-рэ илъэсым апэрэу мыщ фэдэ зэнэкIокъур зыгъэхъагъэм юж лъэпкъ Иофхэм афэгъэхьыгъэ статьяхэм япчъагъэ фэдитIукIэ нахьыбэ зэрэхъугъэр ащ кыIуагъ.

Урысыем регион хэжъоньгъэмIэ и Министерствэ лъэпкъ зэфыщытыкIэхэмIэ и Департамент идиректорэу Александр Журавскэм, къалэу Москва регион зэпхыныгъэхэмIэ ыкIи лъэпкъ политикэмIэ икомитет итхьаматэ ипшъэрылIхэр зыгъэцэкIэу Михаил Соломенцевым, Урысые Федерацием исубъектхэм ягъэцэкIэкIо хабзэ илIыкIохэм джаш фэдэу докладхэр мыщ кышIашIыгъэх.

Урысые Федерацием исубъектхэм ягъэцэкIэкIо хабзэ иорганхэм ялIыкIохэм я Урысые зэлукIэгъоу къэралыгъо лъэпкъ политикэм ипхырышын, Урысыем ирегионхэм культурэ хэжъоньгъэ ягъэшIыгъэным япхыгъэ Иофыгъохэм афэгъэхьыгъагъэм кIэух резолюциие щаштагъ.

Адыгэ Республикэм и Полномочнэ лIыкIоу Урысые Федерацием и Президент дэжъ шыIэм ипресс-кIулыкIу

Зыщылэщтхэр агъэнэфагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ияплIэнэрэ зэлукIэгъоу джы Иоф зышIэрэм хэт депутатхэм фитыныгъэхэмIэ пIалъэу яIэр кыхъашт илъэсым игъэтхапэ и 13-м екIы. Хэдзынхэм яхьылIэгъэ законным зэригъэнафэрэмIэ, зичэзыу хэдзынхэр зэрэщылIэщтхэр ыкIи ахэр зыгъэхъаштхэ мафэр Къэралыгъо Советым — Хасэм иунашъокIэ ыгъэнэфэн фае. ТIэкIу шIагъэу зигугъу ашIырэ а политическэ Иофыгъошхом джы тыкIекIолаIагъ. Тыгуасэ, тыгъэгъазэм и 8-м, Парламентым иIэгъэ зичэзыу яшъэныкIорэ шырэ зэхэсыгъом щаштэгъэ унашъом егъэнафэ кыхъашт 2011-рэ илъэсым гъэтхапэм и 13-м Къэралыгъо Советым — Хасэм идепутатхэм яхэдзынхэр зэрэщылIэщтхэр. Арышъ, непэ кышIыублагъэу хэдзын кампанием ишъэрэхъ кIекIокIэу ыублагъ пIомэ ухэукошIтэп. ШыпкIэ, тызэрэщыгуагъэу, мы мафэр кIэсынкIэ джыри пIалъэ дэхэклае шыIэу политическэ партиехэм ячIыпIэ къутамэхэр а Иофыгъошхом изыфэгъэхъазырын фежъэгъагъэх. ЗышIэ къетIогъэ Иофыгъом чэзыур нэмысыгъэу Парламентым изэхэсыгъо зыщытегушыIэгъэхэ Иофыгъо шъхьалэхэм ашышIых Адыгэ Республикэм 2011-рэ илъэсымIэ ыкIи план пIалъэу 2012 — 2013-рэ илъэсхэмIэ иреспубликэ бюджет ехьылIэгъэ законопроектыр, тызыхэт илъэсым телыитэгъэ республикэ бюджетым ехьылIэгъэ Законом зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъэ законопроектыр, шIокI зымIыIэ медицинэ страхованиемIэ Адыгэ респуб-

ликэ фондм 2011-рэ илъэсымIэ ыкIи план пIалъэу 2012 — 2013-рэ илъэсхэмIэ ибюджет ехьылIэгъэ законопроектыр. Апэрэ еджэгъумIэ аштэгъэгъэ законопроектыр хьы-лIэгъэ гъэтэрэзыжъынхэу ыужым депутатхэм къатыгъэхэр къыдалытэгъэхэ, пстэури зэхэсыгъом шыпхырагъэкIыгъ. Адыгэ Республикэм и Президент ахэм акIэтхэжъэу гъэзетхэм кызыхаутхэкIэ кIуачIэ яIэ хьушт. НэмыкIэу къэпIон хьумэ, республикэ бюджетхэр аштагъэхэу, гухэлъхэр ыкIи шIэгъэн фаехэр агъэнэфагъэхэу илъэсыкIэм тытэхашт.

Мы тхыгъэм зэкIэлъыкIуакIэу фэтшIыгъэм фэмидэу, Къэралыгъо Советым — Хасэм изэхэсыгъо иIофшIэн рагъэжъэгъагъ «Правительствэ сыхъат» зыфиIорэм тегъэпсыкIыгъэ Иофыгъоу повесткэм хагъэуцогъагъэмIэ. Депутатхэр едэлугъэх Парламентым 2008-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 17-м ышIыгъэгъэ унашъоу «ООО-у «ЕвроХим — Белореченские Минудобрения» зыфиIорэм иIофшIэн Адыгэ Республикэм изкологие иягъэу кIекIырэр зэхэфыгъэным пае Къэралыгъо Советым — Хасэм зэхыщэгъэгъэ комиссием иIофшIэн кIэухэу фэхъугъэхэм афэгъэхьыгъэ къэбарыр» зыфиIоу министрэхэм я Кабинет къышIагъэхъазырыгъэм.

ЗышIэ къетIогъэ Иофыгъохэм ятегушыIэн зэрэкIуагъэр, депутатхэм еплъыкIэу зыдаIыгъыгъэхэр нахь игъэкIотыгъэу кышIитIотыкIышIтых ыужкIэ тигъэзет кыхъашт отчетым.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Миграциер

Маршрут таксихэр ауплъэкIугъэх

«Маршрутка» зыфиIорэ Иофтхъабзэр ОФМС-м икIутамэу АР-м шыIэм тиреспубликэ ыкIи къалэу МыекIуапэ ашыIэ ГИБДД-хэм яотделхэм ябатальонхэр игъусэхэу зэрэзехишэрэр апэрэп. Ащ хэлажэхэрэм маршруткэхэр зые (зытетхэгъэ) цIыфхэм ахэм IэкIыб къэралыгъохэм къарыкIыгъэ цIыфхэр арагъэтIысхъэхэмэ ауплъэкIунхэр ары япшъэрылIыгъэр.

— Тикъэралыгъо шымыщ цIыфым патентыр ыгъэфедэн зэрэфитыр физическэ лицом Иофэу фишIэрэм чарэ кыхемыгъэкIымэ ары, — еIо миграционнэ кIулыкIуем иотдел ипашэу Владимир Литвиненкэм. — ГушыIэм пае, IэкIыб кыкIыгъэ цIыфыр физическэ лицом ыдэжъ шылэ-

жъэн фит (пхъашIэу, тхьакIаIаIоу), ау юридическэ лицом Иоф фишIэн фитэп. НэмыкIэу къэпIон хьумэ, ащ иводителэу лажъэмэ хьушт, ау Iизын имыIэу автотранспортнэ предприятием Iухъэмэ хьуштэп. Ежъ организациеми IэкIыб къэралыгъохэм къарыкIыгъэ цIыфхэр лэжъаIо ыштэнхэу фитыныгъэ иIэн фае, ахэм Иоф аригъэшIэнэу квотэ кыратыгъэмэ.

Шапхэу шыIэхэр аукуагъэхэу уплъэкIунхэм къагъэлэзгъуагъэп. Тызхэт илъэсым маршрутнэ таксихэу цIыфхэр зезышхэхэрэр зэпхыгъэхэ ООО-хэр зэкIэ ауплъэкIугъэх, хабзэхэм адиштэу ахэм Иоф ашIэ.

**ШЪАУКЪО
Аслъангуаш**

Лъэпкъ Иофыгъохэм агъэгумэкIы

Республикэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» ия XV-рэ зэфэс Къэралыгъо филармонием тыгъэгъазэм и 12-м шыкIощт. Общественнэ движениеу «НыбжыкIэ Хасэм» хэт МэрэтыкIо Нарт зэлукIэм хэлэжъэщт. Лъэпкъ Иофыгъохэм ашыгъэу, ныбжыкIэхэм шэн-зекIуакIэу къахафэхэрэм, адыгабээр икIу фэдиизу зэрамыгъэфедэрэм агъэгумэкIы.

Нарт къызэриIуагъэмIэ, адыгабээр рыгушыIэнхэу тиныбжыкIэхэм ашышхэр мзукIытэх. Абзэ икIоу агъэ-лъапIэрэп. Сабый IыгыпIэхэм, еджапIэхэм кIохэрэм адыгабээр нахьышIоу ашакIуныр игъоу елытэ. КIэлэ ныбжыкIэм гукъэкI иI. Адыгабээр ззыгъэшIэрэ сабийхэу «4», «5»-кIэ еджэрэмэ сомэ 200 — 300 стипендиэ афагъэуцумэ, адыгэбээр уроком нахьыбэ кIекIолIэнэу, ащ ишIуагъэкIэ

бзэм нахь фэшагъэ хьунхэу елытэ.

Шэн-зэхэтыкIэ дахэу адыгэхэм яIагъэхэр тиныбжыкIэхэм ашымыгъу-пшэжъынхэм, дунаим дахэкIэ зышIэ шыраIогъэ адыгэ лъэпкъыр нахь цIэ-рыIо хьунэу Нарт фай. Зэфэсым ныбжыкIэхэм къышIагъэтыт упчIэхэм нахьыжъхэм къадырагъэштэнэу, ахэм язэшIохынкIэ IэпыIэгъу къафэхъунхэу мэгугъэ.

ДАУТЭ Анжел.

Уголовнэ Иоф 50-м ехъу зэхафыгъ

Урысые Федерацием и Прокуратурэ дэжъ шызэхашэгъэ Следственнэ комитетым АР-мIэ и ГъэлорышIапIэ и МыекIопэ следственнэ отдел ипашэу Артем Пустовитр ащ игуадзэу КIыкI Бисл'анрэ мы мафэхэм брифинг зэхашагъ. Илъэсэу тызыхэтым обществэм анахь мэхъанэшхо зэритыгъэ уголовнэ Иофхэм язэхэфын зэрэлъыкIуатэрэм, джырэ лъэхъан Иоф зыдашIэрэ лъэныкIохэм ахэр къатегушылагъэх, журналистхэм упчIэу къатыгъэхэм джэуапхэр къаратыжыгъэх.

Артем Пустовит къызэрэ-хигъэшыгъэмIэ, 2010-рэ илъэсым кыкIошI отделым иIофышIэхэм кызылIуахыгъэ уголовнэ Иоф 50-м ехъу зэхэ-фын алъэкIыгъ, ахэр судхэм аIэIагъэхъагъэх. ЦIыфыр зэраукIыгъэм, IэнатIэ зылыгъ пашэхэм ахьщэ къуалъхъэ зэ-раштагъэм, правэухъумэкIо органхэм ахэтхэм законыр зэ-раукIуагъэм, нэмыкI бзэджэ-шIагъэхэм ахэр япхыгъэх.

Анахь шъхьалэу кыхагъэ-щыгъэхэм ашышI МыекIуа-пэ дэт КIэлэцIыкIу IыгыпIэу N 8-м ипашэу Наталья Бэ-рэхаштэм къыпагъэтэджэгъэ уголовнэ Иофыр. Правэухъу-

мэкIо органхэм зэрагъэунэ-фыгъэмIэ, мы бзылIыфгъэм иIэнатIэ кызыфигъэфедзэ законодательствэр пчъагъэрэ ыукIуагъ. КIэлэцIыкIу Iы-гыпIэм чIэсын фIэе сабий-хэм япчъагъэ икIушIыгъэ нахь мышIэми, ны-тыхэм ахьщэ къуалъхъэ къаIихызэ, КIэлэ-цIыкIуэхэр ащ ыштэщтыгъэх. Джаш фэдэу шапхъэхэм ади-мыштэу гъэсэнныгъэм иуч-реждение Иоф щашIэнэу иблагъэхэр, инэлэуасэхэр ыштагъэ-хэу кыгъэлэзгъуагъ, ау нэ-ужым къызэрэнэфэгъэмIэ, ахэр зыкIи ащ шылэжъагъэ-хэп. Ахэм «къагъэхъэр» ахь-щэр ежъ зэрэфаеу ыгъэзекIо-

щтыгъ. Мы уахътэм уголовнэ Иофым изэхэфын аухыгъ ыкIи ар прокурорым фырагъэ-хыгъ.

Джаш фэдэу обществен-ностым мэхъанэшхо зэриты-гъэ уголовнэ Иофхэу Вален-тин Мельниковым, Александр Исаевым, Валерия Бухари-нам, Шэуджэн Асыет, нэмыкI-хэми къапагъэтэджагъэхэм язэхэфын зэрэлъыкIуатэрэм отделым ипашэхэр къытегу-шылагъэх, нэмыкI зэфэхьы-сыжъхэри къашIыгъэх.

**ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.**

Сурэтыр Ишъынэ Аслъан кытырихыгъ.

ХАБЗЭР амыукъоным фэгъэхьыгъагъ

Цыфхэм социальнэ Iэпылэгъу афэхъугъэным пае мы аужырэ илъэсхэм къэралыгъом зэрехьэрэ Iофыгъохэм анахь шъхьалэхэм ащыщ ятлонэрэ е ащ кыкIэлъыкIорэ сабий кызыфэхъугъэ унагъохэм ны (унэгъо) мылкъу ятыгъэныр. Мы социальнэ проектэу УФ-м щагъэнэфагъэм шлогъэшхо къеты нахь мышIэми, ащ епхыгъэу гумэкIыгъохэри цыIэныгъэм кыщынэфагъэх. Ахэр дэгъэзыжыгъэнхэм епхыгъэ Iофыгъохэри къэралыгъом зэрехьэх. Ау гукъау нахь мышIэми, ны мылкъур кызыфэзыгъэфедэхэрэм хабзэр зыукъохэрэр къахафэхэу аублагъ.

Мы щыкIагъэр дэгъэзыжыгъэным ыкIи рекомендацехэр ятыгъэнхэм яхьылIэгъагъ ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ тыгъэгъазэм и 3-м зэхичгъэгъэ «Iэнэ хъуарер». Номерэу 256-ФЗ-р зытет Федеральнэ законэу «КIэлэцIыкIу зиIэ унагъохэм къэралыгъо Iэпылэгъу ятыгъэнымкIэ хэгъэхъожь Iофыгъохэм яхьыллагъ» зыфилорэм епхыгъэ Iофыгъохэр ащ шызэхъафэгъэх.

Мы зIукIэгъум хэлэжыагъэх ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ ыкIи ащ ичIыпIэ органхэм япачэхэм ыкIи яIо-

фышIэхэм ямызакъоу, къэралыгъо регистрациемкIэ, кадастрэмкIэ ыкIи картографиемкIэ Федеральнэ къулыкъум и ГъэIорышIаплэу АР-м щыIэм, АР-м и Нотариальнэ палатэ, АР-м и Прокуратурэ, АР-м псэолъэшIынымкIэ, транспортмкIэ, гъогу ыкIи коммунальнэ хъызмэтхэмкIэ и Министерствэ ялIыкIохэр.

«Iэнэ хъуарер» кызыIуихыгъ ыкIи зэрищагъ ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ ипачэу Къулэ Аскэрбий. ЫпшъэкIэ зигугъу кыщытIыгъэ федеральнэ законом кIэлэу кыте-

гушыIэзэ ащ кыIуагъ къэралыгъом къафигъэуцурэ пшъэрылхэр шIокI имыIэу зэрэзшIуахыхэрэр.

— Мы законом ишIуагъэкIэ тицIыфхэм, тисабыйхэм ыкIи ны-тыхэм яшыIэкIэ-псэукIэ нахьышIу зэрэхъурэм щэч хэлэп, — кыIуагъ Аскэрбий.

— Ау гукъау нахь мышIэми, мы аужырэ уахътэ хабзэр аукъозэ, гъэщIэкIэ зекIуакIэкIэ ны (унэгъо) мылкъур кызыIэкIагъэхъаным зэрэфежъэхэрэм тимыгъэгумэкIын тIэзкIырэп. ТиIофышIэхэм сакъыныгъэу кызыхагъэфагъэм

ишIуагъэкIэ ны (унэгъо) мылкъур кызыIэкIагъэхъэнымкIэ документ нэпцIыхэр къа-тыгъэхэу Iоныгъо мазэм кы-хэдгъэщыгъэх. Нэужым доку-ментэу къытахьылIагъэхэр зэхэдгъэфыхэ тшIоигъоу Мые-къопэ къэлэ Прокуратурэм Iэ-кIэдгъэхъагъэх ыкIи ащ епхыгъэ уголовнэ Iоф кызыIауахыгъ.

Джащ фэдэу Къулэ Аскэрбий кызыриIуагъэмкIэ, ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ ипшъэрылхэу елътэ ны (унэгъо) мылкъур кызыIэкIэ-гъэхъэным пае цыхъэ зы-фэпшIы мыхъушт коммерчес-кэ организациехэр пышэгъу пшIынхэр зэримыщыкIагъэр цыфхэм алыгъэIэсыгъэныр. Сыда пIомэ мы аужырэ уахъ-тэм телевидением кытырэ рекламэхэм бэрэ къахэфэ мыщ фэдэ мэкъэгъэлхэр: «Ны (унэгъо) мылкъур къаIызыхы зы-шIоигъохэм охътэ кIэкIым кыкIоцI Iэпылэгъу тафэ-хъушт» ыIоу ыкIи сотовэ теле-фонэу кызытеошIхэми яно-мер кытыратхэ. Шъуналэ те-шъудз, ны (унэгъо) мылкъур ащ фэдэ шыкIэкIэ бгъэфедэн уфитэп, законом ащ фэдэ шап-хъэ ыгъэнафэрэп. Сертификат кызыратыгъэу мыщ фэдэ схе-мэм хэлажъэрэр бзэджэшIагъэ зезыхъэрэм гъусэгъу фэхъугъэу ары зэрэплътэщтыр.

Арышъ, ны (унэгъо) мылкъур исертификат кызыратыгъэхэр амыгъэщIэнхэм, мы-шIэ IофкIэ законыр амыукъо-ным афэшI ПФР-м ичIыпIэ органхэм закыфагъазэмэ на-хьышIу, ащ испециалистхэм узэрэзеклон фэе шыкIэхэр къафалотэщтых.

Нэужым ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ ипачэу ЦуамыкIо Радмилэ Федеральнэ законэу «КIэлэ-цIыкIу зиIэ унагъохэм къэ-ралыгъо Iэпылэгъу ятыгъэнымкIэ хэгъэхъожь Iофыгъохэм яхы-

лагъ» зыфилорэр гъэцкIагъэ зэрэхъурэм кытегушылагъ. Ащ кызыриIуагъэмкIэ, мы законом илъэсищым кхехъу-гъэу Iоф ешIэ ыкIи а уахътэм кыкIоцI ны (унэгъо) мылкъум тельгъэгъэ сертификатхэр ара-тынэу унэгъо 9772-мэ лъэлъу тхылхэр къатыгъэх. Ахэм ащыщхэу нэгбгъэрэ 9610-м сер-тификатхэр аратыгъэх. 2010-рэ илъэсым кыщегъэжыагъэу номерэу 256-ФЗ-р зытет Законом зэхъокIыныгъэу фашIыгъэхэм ны (унэгъо) мылкъур лъэны-къуищ апэIуагъэхъан фитыхъу егъэнафэ: унэ амалхэр нахьы-шIу шыгъэнхэр; кIэлэцIыкIум (кIэлэцIыкIухэм) гъэсэнэгъэ ягъэгъотыгъэныр; ным IофшIэ-нымкIэ ипенсие ахъшэр зы-щызэIуагъэкIэрэ Iахъэу иIэм хэгъэхъэгъэныр. Мы илъэсым имзэишIэу пыкIыгъэм зигугъу къэтшIыгъэ лъэныкъохэм мы-лкъур апэIуагъэхъанэу фаехъу лъэлъу тхылхэр нэгбгъэрэ 222-м къатыгъэ, ахэм зэкIэмкIи сомэ миллион 71-рэ мин 840,7-рэ апэIуагъэхъагъ. Непэрэ мафэм ехъулэу ны (унэгъо) мылкъур сомэ мин 343-рэ 378-рэ мэхъу.

Джащ фэдэу «Iэнэ хъуарем» кыщыгушылагъэх ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ иотдел ипачэу ХъацIыкIу Ма-ринэ, АР-м и Нотариальнэ па-латэ ипрезидентэу Сэмэгъу Люд-милэ, къэралыгъо регистра-циемкIэ, кадастрэмкIэ ыкIи картографиемкIэ Федеральнэ къулыкъум и ГъэIорышIаплэу АР-м щыIэм ипачэу игуадзэу ЕмыкI Марыет, АР-м и Про-курор иIэпылэгъоу Максим Бар-зенцовыр, нэмыкIхэри. Ыпшъэ-кIэ зыцIэ кыщетIогъэ законыр нахь тэрэзэу гъэцкIагъэ хъу-ным пае мы структурэхэм яIо зэхэлъэу Iоф зэдашIэнэу уна-шъо ашIыгъ.

КIАПЭ Фатим.

Сурэтыр Iэшынэ Аслъан кытырихыгъ.

ИофшIэныр

ПЧЪАГЪЭМЭ АХАХЪОУ ЫУБЛАГЪ

Дунэе финанс кризисэу 2008-рэ илъэсым къежъэ-гъагъэм ымылэхъэгъэ Iоф-шIаплэ Урысыем имытэу кытшIошIы. А кыныгъом хэгъэгур кыхъэкIыжыгъэ фэдэу алыгъэ нахь мышIэми, джырэблагъэ УФ-м и Прези-дентэу Дмитрий Медведе-вым кызыриIуагъэмкIэ, IофшIэн зымыIэу хэгъэгум щатхыгъэхэм япчъагъэ мил-лионитф мэхъу. Ау цыфхэм лэжъапIэ ягъэгъотыгъэным-кIэ къулыкъум иорганхэм ащамытхыгъэхэм ыкIи Iоф-шIэн зымыIэхэм япчъагъэ зы-фэдизыр зымы ыгъэунэфы-гъэп. КызыралорэмкIэ, а-тыгъэхэм фэдэ пчъагъэкIэ анахьыб амытхыгъэхэу, ау зэ-рыпсэуштыр кызыщилэ-жышIт IофшIаплэ зымыIэхэр. Финанс кризисыр кызе-

жыагъэм кыщыублагъэу мы кыныгъом епхыгъэ монито-ринг зэхичагъ цыфхэм лэ-жъапIэ ягъэгъотыгъэнымкIэ республикэ къулыкъум и Гъэ-IорышIаплэ. Тхъамафэ къэс ащ зэфэхьысыжъхэр ешIых, лэ-жъапIэ зымыIэу къаолIэгъэ пчъагъэр, учетым хагъэуцагъэ-хэр, мэфэ имыкIу IофшIаплэм техьэгъэ предприятиехэр ыкIи организациехэр, агъэлажъэхэрэр нахь макIэ зышIынэу унашъо зышIыгъэхэр зэфехьысыжъых. Мы IофшIэныр зэрэзэхъагъэм бэшIагъэу тылэплъэшъ, ащ зы нэшанэ хэтэлыагъо: лэжъапIэ зымыIэхэм япчъагъэ респу-бликэм лъэганIэу щыриIэр гъэмэ-фэ лъэхъаным кIеIыхы, бжы-хъэ мазэхэм къащыублагъэу пчъагъэхэм ахахъоу фежъэ.

ГушыIэм пае, гъэмэфэ мазэ-хэм лэжъапIэ зымыIэхэм яп-

чъагъэ республикэм лъэганIэу щыриIэр проценти 2,2-м теуцуи, мээ пчъагъэ ащ тетэу ыхъы-гъэмэ, шэклогъум кыщыуб-лагъэу проценти 2,4-м теуцу-агъ, тхъамэфэ зауIэ хъугъэу зыпкэ итэу макIо. Джащ фэ-дагъ шэклогъум и 24-м кы-щыублагъэу и 30-м нэси, ма-зэм иаужырэ тхъамафи.

Предприятиехэм, организа-циехэм ящыIагъэ зыпкэ иуцо-жыгъэу озымыгъэIошт нэша-нэхэм ащыщ IофшIэгъу мэфэ гъэкIэкIыгъэм техьэхэрэр джы кызнэсыгъэм зэрэхэтхэр. Зи-гугъу къэтшIырэ тхъамафэм кыкIоцI джащ фэдэ IофшIа-кIэм зэрэтехьэхэрэм ехьылIэгъэ къэбар зыцIэ къетIогъэ Гъэ-IорышIаплэм организациеи 9-м кылыагъэIэсыгъ. Ахэм ащы-щых АдыгэкIалэкIэ ООО-у «Русъан», Джэджэ районимкIэ

муниципальнэ предприятиеу «Труд», Мыекъопэ районимкIэ кыутырэу Грознэм дэт ООО-у «Юг-Строй», поселкэу Тульс-кэм дэт IофшIаплэхэу ООО-у «Лидер», ООО-у «Теплотех-ник», ОАО-у «Майкопавтоту-рист» зыфилорэр, Къурджыпс дэт чырбыщгъэжэ заводыр, къэралыгъо унитарнэ предпри-ятиеу «Къурджыпс мэхъозыр» зыфилорэр, поселкэу Каменно-мостскэмкIэ Г. А. Орловым иунэе лэжъапIэ.

Дунэе финанс кризисыр зылымьIэсыгъэ IофшIаплэхэм ахэмытэу кызырэттыхъурэр ыпшъэкIэ кыщытIогъагъ. Ти-республикэкIэ ащ ишыхъатэу пльытэн пльэкIышт кризисыр кызыежыагъэм кыщыубла-гъэу предприятиер зэфэшIы-жыгъэным е шылажъэхэрэм япчъагъэ нахь макIэ шыгъэ-

ным яхьылIэгъэ унашъо зэра-шIыгъэм фэгъэхьыгъэ къэбар цыфхэм IофшIэн ягъэгъоты-гъэнымкIэ республикэ къу-лыкъум и ГъэIорышIаплэ организацие 379-м кызырэ-лгъагъэIэсыгъэр. А IофшIэпIэ пстэуэм нэужым къаIуагъэ-кIыгъэхэр нэмыкI лэжъапIэ лыхьыштыгъэх, сэнэхъатыкIэ зэрагъэгъотыштыгъэ е жъхэм яунэе Iоф кызыIухыгъэным пыхъэщтыгъэх. Аужыпкэм къэIуагъэмэ хъушт ащ фэдиз цыфым кыдыгъэкIын ылъэ-кIыштыгъэ продукциер эконо-микэм хэлэжъэнэу зэрэмы-хъугъэр, хэбзэIахъэу атын альэкIыштыгъэм ыкIи обще-ствэр ыпэкIэ лыхьIотэным иамалхэм къазэрашыкIагъэр.

СЭХЪУТЭ

Нурбий.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Организациехэм ямылкъу тыралъхьэрэ хэбзэлахьым ехылаагъ» зыфиорэм ия 4-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2010-рэ илъэсым шэклогъум и 17-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Организациехэм ямылкъу тыралъхьэрэ хэбзэлахьым ехылаагъ» зыфиорэм ия 4-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Организациехэм ямылкъу тыралъхьэрэ хэбзэлахьым ехылаагъ»

зыфиорэм (Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхъугъоягъэхэр, 2003, N 11; 2005 N 11; 2006, N 6, N 11; 2009, N 4, N 7; 2010, N 3) ия 4-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэну, а 1-рэ 1ахьым кIуачIэ имыIэжъуу лъытэгъэнэу.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ иIэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм ыуж мазэ зытешIэкIэ мы Законом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъяупэ,
шэклогъум и 18, 2010-рэ илъэс
N 390

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Цыфхэм унапкIэмрэ коммунальнэ фэло-фашIэхэм атефэрэмрэ ятынкIэ субсидиехэр алэкIэгъэхьэгъэнхэм фэгъэхьыгъэ къэралыгъо полномочиехэр чIыплэ зыгъэлорышIэжыным иорганхэм афэгъээзэгъэнхэм ехылаагъ» зыфиорэм ия 8-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2010-рэ илъэсым шэклогъум и 17-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Цыфхэм унапкIэмрэ коммунальнэ фэло-фашIэхэм атефэрэмрэ ятынкIэ субсидиехэр алэкIэгъэхьэгъэнхэм фэгъэхьыгъэ къэралыгъо полномочиехэр чIыплэ зыгъэлорышIэжыным иорганхэм афэгъээзэгъэнхэм ехылаагъ» зыфиорэм ия 8-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Цыфхэм унапкIэмрэ коммунальнэ фэло-фашIэхэм атефэрэмрэ ятынкIэ субсидиехэр алэкIэгъэхьэгъэнхэм фэгъэхьыгъэ

къэралыгъо полномочиехэр чIыплэ зыгъэлорышIэжыным иорганхэм афэгъээзэгъэнхэм ехылаагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхъугъоягъэхэр, 2008, N 4) ия 8-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэну, а 1-рэ 1ахьым мыщ фэдэ къэ-
IуакIэ зилэ я 3-рэ ыкIи я 4-рэ статьяхэр хэгъэхьогъэнхэу:

«3) ахъщэу къэралыгъо полномочиехэр агъэцкIэнхэм пае чIыплэ зыгъэлорышIэжыным иорганхэм нэмыкI гухэлъхэм апае агъэфедатгъэр;

4) чIыплэ зыгъэлорышIэжыным иорганхэм къэ-

ралыгъо полномочиехэу зэрищыкIагъэм тетэу амыгъэцкIагъэхэр.»

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ иIэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэм ыуж мэфипшI зытешIэкIэ мы Законом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъяупэ,
шэклогъум и 18, 2010-рэ илъэс
N 391

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Транспорт хэбзэлахьым ехылаагъ» зыфиорэм ия 3-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2010-рэ илъэсым шэклогъум и 17-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Транспорт хэбзэлахьым ехылаагъ» зыфиорэм ия 3-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Транспорт хэбзэ-
лахьым ехылаагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхъугъоягъэхэр, 2002, N 12; 2003, N 11; 2004, N 3, 5, 11; 2005, N 4, N 11; 2007, N 11;

2008, N 11; 2009, N 2, N 10; 2010, N 3) ия 3-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэну, я 2-рэ 1ахьыр мыщ тетэу къэлэгъэнэу:

«2. Хэбзэлахьыр зытыхэрэр физическэ лицэхэу щытхэ зыхьукIэ, хэбзэлахь органым кыгъэхьыгъэ тхылъым тегъэпсыхьагъэу шэклогъум и 10-м шIуа-
мыгъэкIэу транспорт хэбзэлахьыр аты.»

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ иIэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм ыуж мазэ зытешIэкIэ мы Законом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъяупэ,
шэклогъум и 18, 2010-рэ илъэс
N 392

Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкIэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкIэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу медицинэ, фармацевт IофшIэныр ыкIи наркотикхэмрэ психотропнэ веществохэмрэ ягъэфедэн епхыгъэ Iофыгъохэр зэшIохыгъэнхэмкIэ лицензиехэр зэраратыхэрэ шIыкIэм фэгъэхьыгъэр ухэсыгъэным ехылаагъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 143-р зытетэу «Адыгэ Республикэм къэралыгъо фэло-фашIэхэм ягъэцкIэнкIэ ядминистративнэ регламентхэр зэрэзыхагъэуцохэрэ ыкIи зраухэсыхэрэ шIыкIэм ехылаагъ» зыфилоу 2007-рэ илъэсым шышъхьэлум и 13-м аухэсыгъэм тегъэпсыхьагъэу унашъо сэшIы:

1. Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкIэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу медицинэ, фармацевт IофшIэныр ыкIи наркотикхэмрэ

психотропнэ веществохэмрэ ягъэфедэн епхыгъэ Iофыгъохэр зэшIохыгъэнхэмкIэ лицензиехэр зэраратыхэрэ шIыкIэм фэгъэхьыгъэр ухэсыгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкIэ и Министерствэ иотделэу лицензиехэр ятыгъэнхэм фэгъээзэгъэм ипашъу Г.А. Сидельниковам медицинэ, фармацевт IофшIэныр зэрагъэцакIэрэмкIэ, наркотикхэр зэрагъэцекIохэрэмкIэ лицензиехэр ятыгъэнхэм фэгъээзэгъэнэу, Административнэ регламентым диштэу ар зэшIуихынэу.

3. Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкIэ и Министерствэ иофициальнэ сайт Административнэ регламентыр кырагъэхьанэу.

4. Мы унашъом игъэцкIэн зэрэклорэм иуплъэкIун сэ сшъхьэкIэ зыфэсэгъазэ.

Министрэу НАТХЪО Разыет

къ. Мыекъяупэ,
чъэпыогъум и 18, 2010-рэ илъэс
N 763

Адыгэ Республикэм архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэкIэ и Комитет иунашъу

ЧIыгу 1ахьыр цыф псэупIэу поселкэу Совхознэм игъунапкъэхэм ахэгъэхьэгъэным ехылаагъ

Муниципальнэ образованиеу «Победенскэ къэлэ псэупIэр» зыфиорэм ипашъэ зыкызыэрэтфигъэзагъэм, Федеральнэ законэу N 191-р зытетэу «Урысые Федерацием къэлэгъэпсынымкIэ и Кодекс кIуачIэ иIэ шIыгъэным ехылаагъ» зыфилоу 2004-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 29-рэм аштагъэм атетэу унашъо сэшIы:

1. ЧIыгу 1ахъу «мэкъумэщ мэхьанэ зилэ чIыгухэр» зыфиорэ купым хахьэрэр, кадастрэ номерэу 01:05:5611003:900-р зилэр, квадратнэ метрэ 5000 хьурэр, Мыекъяупэ районымкIэ поселкэу Совхознэм икыблэ-кыохьэпIэ лъэныкыокIэ щылэр Адыгэ Республи-

кэм и Мыекъяупэ район имуниципальнэ образованиеу «Победенскэ къэлэ псэупIэр» зыфиорэм хэхьэрэ псэупIэу Совхознэм игъунапкъэхэм ахэгъэхьэгъэнэу.

2. Мы унашъом ия 1-рэ пункт зигугъу кышIырэ ЧIыгу 1ахьыр цыфхэм спортивнэ Iофтхьабзэхэр зыщызэшIуахыщт, зыщагъэпсэфыщт унэхэр пашIыным пае гъэнэфэгъэнэу.

3. ЗыкIатхэхэрэм ыуж мэфитфым нахьыбэ бламыгъэкIэу мы унашъом икопие амыгъэкощырэ мылкъумкIэ къэралыгъо кадастрэ зэхъоклыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм пае учет зышIынэу щыт федеральнэ органыр кIэтхэным пае IэкIагъэхьанэу.

4. ЗыкIатхэхэрэм ыуж IофшIэгъу мэфэ 30-м кыкIоцI мы унашъом икопие муниципальнэ образованиеу «Краснооктябрьскэ къоджэ псэупIэр» зыфиорэм иадминистрации IэкIэгъэхьэгъэнэу.

5. Мы унашъом игъэцкIэн зэрэклорэм иуплъэкIун сэ сшъхьэкIэ зыфэсэгъазэ.

6. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Комитетым итхьаматэу О.И. БАКЛАНОВА

къ. Мыекъяупэ,
чъэпыогъум и 25-рэ, 2010-рэ илъэс
N 9

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ ведомствэ программэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэм фэгъээзэгъэ учреждениехэм 2010 — 2012-рэ илъэсхэм ямылкъу-техникэ базэ гъэпытэгъэныр» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм ехылаагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу N 306-р зытетэу «Адыгэ Республикэм 2010-рэ илъэсымкIэ ыкIи 2011-рэ, 2012-рэ план чэзыухэмкIэ иреспубликэ бюджет ехылаагъ» зыфилоу 2009-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 8-м, джащ фэдэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 145-р зытетэу «Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ ведомствэ программэхэр зэрэзыхагъэуцохэрэ, зэраухэсыхэрэ, зэрэзэшIуахыхэрэ шIыкIэм ехылаагъ» зыфилоу 2008-рэ илъэсым шышъхьэлум и 14-м аштагъэхэм атегъэпсыхьагъэу унашъо сэшIы:

1. Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ ведомствэ программэу

«Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэм фэгъээзэгъэ учреждениехэм 2010 — 2012-рэ илъэсхэм ямылкъу-техникэ базэ гъэпытэгъэныр» зыфиорэм игуадзэ мы унашъом диштэу зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэнэу.

2. Къэбар-правовой отделым ипашъу О. В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайт кыыригъэхьанэу, гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ», джащ фэдэу мазэм зэ кыдэкIырэ

сборникэу «Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхъугъоягъэхэр» зыфилохэрэм кыхаригъэутынэу;

— Урысые Федерацием и субъектхэм янормативнэ правовой актхэм я федеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае мы унашъор Урысые Федерацием юстициемкIэ и Министерствэ и ГъэлорышIаплIэу Адыгэ Республикэм щылэм IэкIигъэхьанэу.

3. Мы унашъом игъэцкIэн зэрэклорэм иуплъэкIун сэ сшъхьэкIэ зыфэсэгъазэ.

Министрэу Наталья ШИРОКОВА

къ. Мыекъяупэ,
шэклогъум и 18, 2010-рэ илъэс
N 333

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат икомиссиу Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъушлэхэр ялэнатлэ къыдилътэрэ пшъэрълхэм адэмыхынхэм лъыплъэрэм ыкIи азыфагу къитэджэрэ зэмызэгъыныгъэхэр дэзыгъэзыжырэм ехьыллагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу ышIыгъ:

1. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2007-рэ илъэсым мэкъуогъум и 27-м ышIыгъэ унашъу N 484-р зытэтэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат икомиссиу Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъушлэхэр ялэнатлэ къыдилътэрэ пшъэрълхэм адэмыхынхэм лъыплъэрэм ыкIи азыфагу къитэджэрэ зэмызэгъыныгъэхэр дэзыгъэзыжырэм ехьыллагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Ведомостхэр, 2007, N 16) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшыгъэнхэу:

1) гушыIапэр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«2004-рэ илъэсым бэдзэогъум и 27-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 79-ФЗ-р зытэтэу «Урысые Феде-

рацием икъэралыгъо граждан къулыкъу ехьыллагъ» зыфилорэм ия 19-рэ статья иположенихэр, Урысые Федерацием и Президент 2010-рэ илъэсым бэдзэогъум и 1-м ышIыгъэ Указэу N 821-р зытэтэу «Федеральнэ къэралыгъо къулыкъушлэхэр ялэнатлэ къыдилътэрэ пшъэрълхэм адэмыхынхэм лъыплъэрэ ыкIи азыфагу къитэджэрэ зэмызэгъыныгъэхэр дэзыгъэзыжырэм коммиссиехэм яхьыллагъ» зыфилорэр гъэцэкIэгъэнхэм фэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет -Хасэм унашъу ышIыгъ:»;

2) я 2-рэ пунктэр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«2. Гуадзэу N 1-м диштэу коммиссием хэтыштхэр ухэсыгъэнэу.»;

3) я 3-рэ пунктэр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«3. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат икомиссиу Адыгэ Республикэм икъэра-

лыгъо граждан къулыкъушлэхэр ялэнатлэ къыдилътэрэ пшъэрълхэм адэмыхынхэм лъыплъэрэм ыкIи азыфагу къитэджэрэ зэмызэгъыныгъэхэр дэзыгъэзыжырэм ехьыллагъэ Положениер гуадзэу N 2-м диштэу ухэсыгъэнэу.»;

4) мы унашъом игуадзэхэу N 1-мрэ 2-мрэ адиштэу годзакIэхэу N 1-мрэ 2-мрэ хэгъэхьогъэнхэу.

2. Заштэрэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом кIуачIэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Анатолий ИВАНОВ

къ. Мыекъуапэ, шэкIогъум и 17, 2010-рэ илъэс N 1562

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2010-рэ илъэсым шэкIогъум и 17-м ышIыгъэ унашъу N 1562-р зытетым игуадзэу N 1-р «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2007-рэ илъэсым мэкъуогъум и 27-м ышIыгъэ унашъу N 484-р зытетым игуадзэу N 1-р

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат икомиссиу

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъушлэхэр ялэнатлэ къыдилътэрэ пшъэрълхэм адэмыхынхэм лъыплъэрэм ыкIи азыфагу къитэджэрэ зэмызэгъыныгъэхэр дэзыгъэзыжырэм хэтхэр

1. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ игуадз, коммиссием итхьамат.

2. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат кадрэхэмкIэ исектор иконсультант шхьаI, коммиссием исекретарь.

3. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Ха-

сэм и Аппарат ипашэ игуадз, Iофхэр зыгъэзекIорэ ГъэIорышIапIэм ипаш.

4. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат и Правовой гъэIорышIапIэ ипаш.

5. Адыгэ Республикэм и Президентрэ Адыгэ Респуб-

ликэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации илIыкIу (зэрэзэзэгъыхэрэм тетэу).

6. Адыгэ къэралыгъо университетым илIыкIу (зэрэзэзэгъыхэрэм тетэу).

7. Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым илIыкIу (зэрэзэзэгъыхэрэм тетэу).»

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2010-рэ илъэсым шэкIогъум и 17-м ышIыгъэ унашъу N 1562-р зытетым игуадзэу N 2-р «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2007-рэ илъэсым мэкъуогъум и 27-м ышIыгъэ унашъу N 484-р зытетым игуадзэу N 2-р

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат икомиссиу

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъушлэхэр ялэнатлэ къыдилътэрэ пшъэрълхэм адэмыхынхэм лъыплъэрэм ыкIи азыфагу къитэджэрэ зэмызэгъыныгъэхэр дэзыгъэзыжырэм ехьыллагъэ Положениер

1. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат икомиссиу Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъушлэхэр ялэнатлэ къыдилътэрэ пшъэрълхэм адэмыхынхэм лъыплъэрэр ыкIи азыфагу къитэджэрэ зэмызэгъыныгъэхэр дэзыгъэзыжырэр (ыужкIэ коммиссиер тIозэ дгъэкIошт) зэрэзэхашэрэ ыкIи ащ иIофшIэн зэригъэпсырэ шIыкIэр мы Положением къегъэнафэ.

2. ИIофшIэнкIэ коммиссием IэубытыпIэ къызыфешIых Урысые Федерацием и Конституции, федеральнэ законодательствэр, Адыгэ Республикэм и Конституции, Адыгэ Республикэм и законодательствэ ыкIи мы Положениер.

3. Коммиссием ипшъэрълт шхьаIэу щыт къэралыгъо органхэм IэпыIэгъу аригъэгъотынэу:

1) азыфагу зэмызэгъыныгъэхэр къымыхуьхьанхэмкIэ е зэмызэгъыныгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэмкIэ шапхьэхэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет -Хасэм и Аппарат икъэралыгъо граждан къулыкъушлэхэм (ыужкIэ къэралыгъо къулыкъушлэхэр тIозэ дгъэкIошт) къызэрдалътэгъэхэрэм, джаш фэдэу Федеральнэ законэу «Къольхьэ тын-Иыхыным пэуцужыгъэным ехьыллагъ» зыфилорэм, нэмыкI федеральнэ законхэм, Адыгэ Республикэм и Законэу «Къольхьэ тын-Иыхыным пэуцужыгъэным ехьыллагъ» зыфилорэм ащыгъэнафэгъэ пшъэрълхэр ахэм зэрагъэцакIэрэм ащыплъэгъэнымкIэ;

2) къольхьэ тын-Иыхыным пэуцужыгъэным тегъэпсыхьэгъэ амалхэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат щызехьэгъэнхэмкIэ.

4. Къэралыгъо къулыкъушлэхэу Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъу илэнатлэхэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат щызылгъэхэм (ыужкIэ къэралыгъо къулыкъум илэнатлэхэр тIозэ дгъэкIошт) ялэнатлэ къыдилътэрэ пшъэрълхэр зэрагъэцакIэхэрэм ыкIи (е) азыфагу къитэджэрэ зэмызэгъыныгъэхэр зэрэдагъэзыжыкхэрэм япхыгъэ Iофыгъохэм коммиссиер ахэплъэ.

5. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъокIэ коммиссиер зэхашэ. Зигугъу къэтшIыгъэ унашъомкIэ коммиссием хэтыштхэмрэ ащ иIофшIэн зэрэгъэпсыгъэшт шIыкIэмрэ аухэсы. Коммиссием хэхьх коммиссием итхьаматэ, ащ игуадз, коммиссием хэтхэу къэралыгъо къулыкъум илэнатлэ зыгъэцакIэхэрэм къахихыгъэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ ар егъэнафэ, секретарыр ыкIи нэмыкIхэу коммиссием хэтхэр. Унашъохэр аштэ зыхьукIэ коммиссием хэт пстэуми эффэдэ фитыныгъэхэр ялэх. Коммиссием итхьаматэ щымыIэ зыхьукIэ коммиссием итхьаматэ игуадзэ ащ ипшъэрълхэр егъэцакIэх.

6. Коммиссием хэхьх:

1) Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ игуадзэ (коммиссием итхьаматэ), къэралыгъо къулыкъушIэу кадрэ Iофыгъохэм афэгъэзагъэр (коммиссием исекретарь), Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат и Правовой гъэIорышIапIэ, инэмыкI подразделениехэм якъэралыгъо къулыкъушлэхэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ ыгъэнафэхэрэр;

2) Адыгэ Республикэм и Президентрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации илIыкIо;

3) научнэ организациехэм, гурыт, апшгъэрэ профессиональнэ гъэсэныгъэ, профессиональнэ гъэсэныгъэ тедзэ зыгъэгъотырэ учреждениехэу зилофшIэн къэралыгъо къулыкъум епхыгъэхэм ялIыкIо (ялIыкIохэр).

7. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ изапрос тетэу, Адыгэ Республикэм и Президентрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации, научнэ организациехэм, гурыт, апшгъэрэ профессиональнэ гъэсэныгъэ, профессиональнэ гъэсэныгъэ тедзэ зыгъэгъотырэ учреждениехэм адырагъаштэз, мы Положением ия 6-рэ пункт ия 2-рэ, ия 3-рэ подпунктхэм зигугъу къашIыхэрэр коммиссием хагъахьэх. Запросыр къазыIукигъэ нэуж мэфипшIым къыкIоцI а IофымкIэ здырагъаштэ.

8. Коммиссием хэтхэу къэралыгъо къулыкъум илэнатлэхэм аIумытхэм япчягъэ коммиссием хэт пстэуми зыпллIанэм къышыкIэ хьуштэп.

9. Коммиссием ыштгэрэ унашъохэмкIэ зэдемыгъэштэныгъэ азыфагу къымытэджэным тегъэпсыхьагъэу коммиссием хэтыштхэр агъэнафэх.

10. Совещательнэ голос яIэу коммиссием изэхэсыгъо-хэм ахэлажьэх:

1) IэнатIэм къыдилътэрэ пшъэрълхэм адэмыхынхэм ыкIи (е) азыфагу къитэджэрэ зэмызэгъыныгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэм яхьылIэгъэ Iофыгъом коммиссиер зыфыхэплъэрэ къэралыгъо къулыкъушIэм ипашэ, къэралыгъо къулыкъум илэнатлэхэу къэралыгъо къулыкъушлэр зылут IэнатIэхэм афэдэхэр зылыгъэ къэралыгъо къулыкъушIтIоу комитетым итхьаматэ ыгъэнафэхэрэр;

2) нэмыкI къэралыгъо къулыкъушлэхэу къэралыгъо къулыкъум илэнатлэ зыгъэцакIэхэрэр, къэралыгъо къулыкъум иIофыгъохэр, коммиссиер зыхэплъэрэ Iофыгъохэр зэхэзыфын зылэкIышт специалистхэр; нэмыкI къэралыгъо органхэм, чыплэ зыгъэIорышIажынымыкIэ органхэм яIофышIэхэр; организациехэм ялIыкIохэр; IэнатIэм къыдилътэрэ пшъэрълхэм адэмыхынхэм ыкIи (е) азыфагу къитэджэрэ зэмызэгъыныгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэм яхьылIэгъэ Iофыгъом коммиссиер зыфыхэплъэрэ къэралыгъо къулыкъушIэм илIыкIо, — ко-

митетым итхьаматэ иунашъокIэ, къэралыгъо къулыкъушлэр е коммиссием хэтхэм ащыт зэрэкIэлътэхэрэм тетэу коммиссием зэхэсыгъо илэнкIэ мэфиш нахь макIэ къэмынэжыгъэу ащ фэдэу унашъор аштэ.

11. Коммиссием изэхэсыгъо тэрэзэу зэхашагъэкIэ залътэрэр коммиссием хэтхэм яцэнитIум нахь мымакIэу ащ къызекIуалIэкIэ ары. Коммиссием хэтхэу къэралыгъо къулыкъум илэнатлэхэм аIумтхэм анэмыкI хэмылажьэхэу зэхэсыгъохэр зэхашэхэ хьуштэп.

12. Коммиссием изэхэсыгъо зыщытегушыIэнхэу хагъэхьэгъэ Iофыгъом халпъэхэ зыхьукIэ, яфедэхэр зэутэкIын зэрилэкIыштымкIэ зэхэсыгъор рамыгъажьэзэ коммиссием хэтым макъэ аригъэлун фае. Ащ фэдэ лъэхьаным коммиссием хэтыр зигугъу къэтшIыгъэ Iофыгъом ихэплгъэн хэлажьэрэп.

13. Коммиссием изэхэсыгъо зэхашэнымкIэ лъапсэ мэхьх:

1) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъу илэнатлэхэм аIухьэхэ зышIоигъохэм, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъушлэхэм къырахьылIэрэ къэбархэм яшъыпкъагъэ уплэкIугъэным, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъушлэхэм Адыгэ Республикэм и Президентрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо органхэм ялэнатлэ къыдилътэрэ пшъэрълхэр зэрэцагъэцакIэхэрэр уплэкIугъэным ехьылIэгъэ Положениеу Адыгэ Республикэм и Президент 2010-рэ илъэсым мэлылфэгъум и 26-м ышIыгъэ Указэу N 50-р зытэтэу «Урысые Федерацием и Президент 2009-рэ илъэсым Iоныгъом и 21-м ышIыгъэ Указэу N 1065-р зытэтэу «Федеральнэ къэралыгъо къулыкъум илэнатлэхэм аIухьэхэ зышIоигъохэм, федеральнэ къэралыгъо къулыкъушлэхэм къырахьылIэрэ къэбархэм яшъыпкъагъэ ыкIи федеральнэ къэралыгъо къулыкъушлэхэм ялэнатлэ къыдилътэрэ пшъэрълхэр зэрагъэцакIэхэрэр уплэкIугъэным ехьылIагъ» зыфилорэр шIэныгъэм щыпхырыщыгъэным фэгъэхьыгъ» зыфилорэмкIэ аухэсыгъэм ия 25-рэ пункт диштэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ уплэкIунхэм яхьылIэгъэ мыщ фэдэ материалхэр къызэрэрихьылIэхэрэр:

а) Адыгэ Республикэм и Президент 2009-рэ илъэсым Iоныгъом и 18-м ышIыгъэ Указэу N 110-р зытэтэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъу Iэнатлэхэм аIухьэхэ зышIоигъохэм ыкIи Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъушлэхэм хахьоу, мылъкоу, мылкъумкIэ пшъэрълхэу ялэхэм яхьылIэгъэ къэбархэр зэралэIагъахьэхэрэм яхьылIагъ» зыфилорэм тетэу мылъкоу ыкIи мылкъумкIэ пшъэрълхэу илэхэм яхьылIэгъэ къэбар мышъыпкъэхэр е къэбар имыкьу-

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат икомиссиену Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъушлэхэр ялэнатлэ къыдилыгътэрэ пшэарыльхэм адэмышынхэм лъыплъэрэм ыкIи азыфагу къытэджэрэ зэмызэгъыныгъэхэр дэзыгъэзыжырэ ехыплэгъэ Положениер

хэр къэралыгъо къулыкъушлэм зэралэкигъэхьагъэр къэзыгъэшъыкъэжырэ материалхэр;

б) къэралыгъо къулыкъушлэм Иэнатлэм къыдилыгътэрэ пшэарыльхэр зэрымгъэцакIэхэрэр ыкIи (е) азыфагу къытэджэрэ зегуремылоныгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэм епхыгъэ шапхьэхэр къызэрэдидимылтыгъэхэрэр къэзыгъэшъыпкъэжырэ материалхэр;

2) Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ишэпхъэ правовой акт къызэрэщыдэлъытэгъэ шыкIлэм тетэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат кадрэхэмкIэ исектор къыIэкIэхэрэ тхылъыр;

а) къэралыгъо къулыкъушлэм илэнатлэу Урысые Федерацием ишэпхъэ правовой акткIэ аухэсыгъэ Иэнатлэхэм ахахьэрэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм шызылгыгъгъэр коммерческэ е мыкоммерческэ организацием Иэнатлэ шыгъыгънэу е граждан-правовой зэзэгъыныгъэм тетэу коммерческэ е мыкоммерческэ организацием Иоф шигъэцэкIэнэу къызэрэзегъырэ ехыплэгъэ тхылъыр, къэралыгъо къулыкъушлэм зыуагъэ-кIыжыгъэ мафэм ыуж илъэситIум къыклоцI мы организацием игъэlorышлэн епхыгъэ пшэарыль заулэхэр ащ илэнатлэ (къулыкъу) пшэарыльхэм ахахьэщтыгъэхэм;

б) фэгъэкIотэныгъэ зилэ ушъхьагъухэмкIэ ишъхьэгъусэ, зыныбжы имыкъугъэ икIэлэцIыкIухэм хахъоу, мылькоу, мылькумкIэ пшэарыльхэм ялэхэм яхыплэгъэ къэбархэр алэкигъэхьан зэрымилъэкIыштым ехыплэгъэ лъэлэу тхылъхэр къэралыгъо къулыкъушлэм къырихыплэгъэр;

3) къэралыгъо къулыкъушлэр илэнатлэ къыдилыгътэрэ пшэарыльхэм адэмышынхэм ыкIи (е) азыфагу къытэджэрэ зэмызэгъыныгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэм е къолъхъэ тын-Иыхыным пэуцужыгъэным иамалхэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм шызехьэгъэнхэм афгъэхьыгъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ е комиссием хэтхэм ашыщым къырихыплэгъэр тхылъыр.

14. Бэзджэшлагъэхэр административнэ хэбзукъо-ныгъэхэмрэ яхыплэгъэ къэбархэм, алъэкъуацIэ зыкIэмытхэгъэ къэбархэм комиссиер ахаплъэрэп, къулыкъу дисциплинэр зэраукъуагъэмкIэ уплъэкIунхэр зехищэхэрэп.

15. Мы Положением къызэрэщыдэлъытэгъэ шыкIлэм диштэу комиссием изэхэсыгъо зэхачэнымкIэ лъапсэу шыIэхэр къызыщылотыкIыгъэ къэбархэр комиссием итхьаматэ къызылэкIахьэхэкIэ:

1) мэфишым къыклоцI комиссием изэхэсыгъо зыщылотыкI мафэр егъэнафэ. Зигугъу къэтшыгъэ къэбарыр къабылэкIэхэрэ нэуж мэфибл нахьыбэ темышлэу комиссием изэхэсыгъо зыщылэшт мафэр агъэнэфэн фае;

2) Иэнатлэм къыдилыгътэрэ пшэарыльхэм адэмышынхэм ыкIи (е) азыфагу къытэджэрэ зэмызэгъыныгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэм яхыплэгъэ Иофыгъом комиссиер зыфыхэпллэрэ къэралыгъо къулыкъушлэр, ащ игуадзэ, комиссием хэтхэр ыкIи нэмыкIэхэу комиссием изэхэсыгъо хэлажэхэрэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат кадрэхэмкIэ исектор къыIэкIэхэрэ къэбархэм, ахэр зэрауплъэкIугъэхэм кIэхуэху афэхугъэхэм ащегъэгъуагъэх;

3) Мы Положением ия 10-рэ пункт ия 2-рэ подпункт зигугъу къышлырэр комиссием изэхэсыгъо рагъэблэгъэнхэу къызыщылэцIэхэрэ тхылъым хэплъэ, ахэр афэгъэцIэгъэным (шыгъэзыгъэным) ехыплэгъэ унашъор, комиссием изэхэсыгъохэм материал тедзэхэм шахэплэнхэм (шахэмыплэнхэм) яхыплэгъэ унашъохэр ештэх.

16. Иэнатлэм къыдилыгътэрэ пшэарыльхэм адэмышынхэм ыкIи (е) азыфагу къытэджэрэ зэмызэгъыныгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэм яхыплэгъэ Иофыгъом зыфыхэпллэрэхэрэ къэралыгъо къулыкъушлэр комиссием изэхэсыгъо хэлажэ фае. Ежъ хэмылажэу зигугъу къэтшыгъэ Иофыгъом хэпллэнхэм ехыплэгъэ тхыгъэ къэралыгъо къулыкъушлэр е ащ илЫкIо комиссием изэхэсыгъо къыземыкIуалэхэкIэ, Иофыгъом хаплъэхэрэп. ФэгъэкIотэныгъэ зыхэлъ ушъхьагъухэр ямылэу етIани къэралыгъо къулыкъушлэмрэ е ащ илЫкIорэ зэхэсыгъом къыземыкIуалэхэкIэ, комиссием унашъо ыштэн ылъэкIышт къэралыгъо къулыкъушлэр шымылэу зигугъу къэтшыгъэ Иофыгъом хэпллэнхэу.

17. Комиссием изэхэсыгъо къэралыгъо къулыкъушлэм ыкIи нэмыкIхэм язэхэфынхэм шядэлух, къэралыгъо къулыкъушлэм даоу фыраIэмкIэ материалхэм, джащ фэдэу материал тедзэхэм шахэпллэх.

18. Комиссием хэтхэми, ащ изэхэсыгъо хэлажэхэрэми фытыныгъэ ялэп комиссием Иоф ышIэзэ нэлуасэ зыфэхугъэ къэбархэр алогъэнэу.

19. Мы Положением ия 13-рэ пункт ия 1-рэ подпункт иабзацэу «а»-м зигугъу къышлырэ Иофыгъом зэрэхэплъагъэм икIэххэмкIэ комиссием мы къыкIэлъыкIорэ унашъохэм ащыщ ештэ:

1) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къу-

лыкъу илэнатлэхэм аIухэхэ зышлоигъохэм ыкIи Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъушлэхэм къырахыпллэрэ къэбархэм яшъыпкъагъэ уплъэкIугъэным, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъушлэхэм Адыгэ Республикэм и Президентрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администратиие, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцIэкIэ органхэм ялэнатлэ къыдилыгътэрэ пшэарыльхэр зэрэцагъэцакIэхэрэр уплъэкIугъэным ехыплэгъэ Положениеу Адыгэ Республикэм и Президент 2010-рэ илъэсым мэлъыфэгъум и 26-м ышIыгъэ Указэу N 50-р зытетымкIэ аухэсыгъэм ия 1-рэ пункт ия 1-рэ подпункт диштэу къэралыгъо къулыкъушлэм къырихыплэгъэ къэбархэр икIэхуэху ыкIи шъыпкъагъэ ахэлъэу лъытэгъэным ехыплэгъэ унашъор;

2) мы Положением ия 1-рэ пункт ия 1-рэ подпункт диштэу мы пунктым ия 1-рэ подпункт зигугъу къышлырэ къэралыгъо къулыкъушлэм къырихыплэгъэ къэбархэр имыкъухэу ыкIи (е) шъыпкъагъэ ахэмылэу лъытэгъэным ехыплэгъэ унашъор. Ащ фэдэ лъэхьаным комиссием Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ игъо фелъэгъу къэралыгъо къулыкъушлэм пшээдэкIыжъ гъэнэфагъэ ригъэхьынэу.

20. Мы Положением ия 13-рэ пункт ия 1-рэ подпункт иабзацэу «б»-м зигугъу къышлырэ Иофыгъом зэрэхэплъагъэм икIэххэмкIэ комиссием мы къыкIэлъыкIорэ унашъохэм ащыщ ештэ:

1) къэралыгъо къулыкъушлэр илэнатлэ къыдилыгътэрэ пшэарыльхэм зэрэдэмыгъэм ыкIи (е) азыфагу кыхухьэрэ зэмызэгъыныгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэмкIэ шапхьэхэм зэрарыгъозагъэм ехыплэгъэ унашъор;

2) къэралыгъо къулыкъушлэр илэнатлэ къыдилыгътэрэ пшэарыльхэм зэрэдэмыгъэр ыкIи (е) азыфагу кыхухьэрэ зэмызэгъыныгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэмкIэ шапхьэхэм зэрарымыгъозагъэм ехыплэгъэ унашъор. Ащ фэдэ лъэхьаным комиссием Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ игъо фелъэгъу Иэнатлэм къыдилыгътэрэ пшэарыльхэм дэхы зэрэмышутымкIэ ыкIи (е) азыфагу кыхухьэрэ зэмызэгъыныгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэмкIэ шапхьэхэр ыукъохэ зэрэмышутымкIэ къэралыгъо къулыкъушлэм фигъэпытэнэу е къэралыгъо къулыкъушлэм пшээдэкIыжъ гъэнэфагъэ ригъэхьынэу.

21. Мы Положением ия 13-рэ пункт ия 2-рэ подпункт иабзацэу «а»-м зигугъу къышлырэ Иофыгъом зэрэхэплъагъэм икIэххэмкIэ комиссием мы къыкIэлъыкIорэ унашъохэм ащыщ ештэ:

1) гражданиным коммерческэ е мыкоммерческэ организацием Иэнатлэ шыгъыгънэу е граждан-правовой зэзэгъыныгъэм тетэу коммерческэ е мыкоммерческэ организацием ащ Иоф шишIэнэу Изын етыгъэным ехыплэгъэ унашъор, мы организацием игъэlorышлэнкIэ пшэарыль заулэхэр ащ илэнатлэ (къулыкъу) пшэарыльхэм ахахьэщтыгъэхэмэ;

2) гражданиным коммерческэ е мыкоммерческэ организацием Иэнатлэ шыгъыгънэу е граждан-правовой зэзэгъыныгъэм тетэу коммерческэ е мыкоммерческэ организацием ащ Иоф шишIэнэу Изын етыгъэным ехыплэгъэ унашъор, мы организацием игъэlorышлэнкIэ пшэарыль заулэхэр ащ илэнатлэ (къулыкъу) пшэарыльхэм ахахьэщтыгъэхэмэ, мыщ фэдэ унашъо аштэным лъапсэу фэхугъэри къалон фае.

22. Мы Положением ия 13-рэ пункт ия 2-рэ подпункт иабзацэу «б»-м зигугъу къышлырэ Иофыгъом зэрэхэплъагъэм икIэххэмкIэ комиссием мы къыкIэлъыкIорэ унашъохэм ащыщ ештэ:

1) ишъхьэгъусэ, зыныбжы имыкъугъэ икIэлэцIыкIухэм хахъоу, мылькоу ыкIи мылькумкIэ пшэарыльхэм ялэхэм яхыплэгъэ къэбархэр къэралыгъо къулыкъушлэм къызэрэримыхыллагъэхэмкIэ фэгъэкIотэныгъэ зыхэлъ ушъхьагъухэр илагъэу лъытэгъэным ехыплэгъэ унашъор;

2) ишъхьэгъусэ, зыныбжы имыкъугъэ икIэлэцIыкIухэм хахъоу, мылькоу ыкIи мылькумкIэ пшэарыльхэм ялэхэм яхыплэгъэ къэбархэр къэралыгъо къулыкъушлэм къызэрэримыхыллагъэхэмкIэ фэгъэкIотэныгъэ зыхэлъ ушъхьагъухэр имылагъэу ыкIи зигугъу къэтшыгъэ къэбархэр алэкимыгъэхьанхэмкIэ ахэр тельхьапIэу шытыгъэхэу лъытэгъэным ехыплэгъэ унашъор. Ащ фэдэ лъэхьаным комиссием Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ игъо фелъэгъу къэралыгъо къулыкъушлэм пшээдэкIыжъ гъэнэфагъэ ригъэхьынэу.

23. Мы Положением ия 13-рэ пункт ия 1-рэ, ия 2-рэ подпунктхэм зигугъу къышлырэ Иофыгъом зэрэхэплъагъэм икIэххэмкIэ мы Положением ия 19 — 22-рэ пунктхэм къащыдэлъытагъэм нэмыкI унашъо комиссием ыштэн ылъэкIышт. Ащ фэдэ унашъо ыштэ-

нымкIэ лъапсэу шылагъэхэр комиссием изэхэсыгъо ипротокол ратхэн фае.

24. Мы Положением ия 13-рэ пункт ия 3-рэ подпункт зигугъу къышлырэ Иофыгъом зэрэхэплъагъэм икIэххэмкIэ комиссием унэшъо гъэнэфагъэ ештэ.

25. Комиссием иунашъохэр гъэцэкIэгъэнхэм пае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ишэпхъэ правовой актхэм япроектхэр, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ иунашъохэм япроектхэр къэгъэхьазыргъэнхэм яхыплэгъэ предложениехэр комиссием Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ рихыплэнхэ ылъэкIышт.

26. Комиссием иунашъохэм афэгъэхьыгъэ протоколхэр зэхэгъуацIох, ахэм комиссием хэтхэу зэхэсыгъом хэлэжыагъэхэм алапэхэр кIадзэжыкх. Комиссием иунашъохэм, мы Положением ия 13-рэ пункт ия 2-рэ подпункт иабзацэу «а»-м зигугъу къышлырэ Иофыгъом зэрэхэплъагъэм икIэххэмкIэ аштэрэ унашъор хэмытэу, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ кIэ рекомандателънэ нэшанэ яI. Мы Положением ия 13-рэ пункт ия 2-рэ подпункт иабзацэу «а»-м зигугъу къышлырэ Иофыгъом зэрэхэплъагъэм икIэххэмкIэ аштэрэ унашъор дэх имылу гъэцэкIэгъэн фае.

27. Комиссием изэхэсыгъо ипротокол ратхэ:

1) комиссием изэхэсыгъо зыщылэгъэ мафэр, комиссием хэтхэм ыкIи зэхэсыгъом нэмыкIэху хэлэжыагъэхэм алъэкъуацIэ, ацIэ, ятацIэ;

2) комиссием изэхэсыгъо зыщыхэплъэгъэхэ Иофыгъо пэпчъ, мыщ дэжыым Иэнатлэм къыдилыгътэрэ пшэарыльхэм адэмышынхэм ыкIи (е) азыфагу кыхухьэрэ зэмызэгъыныгъэр дэгъэзыжыгъэнымкIэ шапхьэхэр гъэцэкIэгъэнхэм яхыплэгъэ Иофыгъом зыфыхэпллэхэрэ къэралыгъо къулыкъушлэм ылъэкъуацIэ, ыцIэ, ятацIэ, илэнатлэ къышыралон фае;

3) къэралыгъо къулыкъушлэм даоу фыраIэр, ахэм яхыплэгъэ материалхэр;

4) даоу къыфыраIэмкIэ къэралыгъо къулыкъушлэм ыкIи нэмыкI ИофышIэхэм язэхэфынхэр;

5) зэхэсыгъом хэлэжыагъэхэм алъэкъуацI, ацI, ятацI ыкIи ахэм кIэкIэу къауагъэр;

6) комиссием изэхэсыгъо зэхачэнымкIэ лъапсэу шыIэр зыхэт къэбарым икIэхьанIэр, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм къэбарыр къызылэкIэхьэгъэ мафэр;

7) нэмыкI къэбархэр;

8) голосованием икIэххэр;

9) унашъор ыкIи ар аштэныр къызыхэкIыгъэр.

28. Комиссием хэтыр комиссием иунашъо зымыгъэразэкIэ, ащ фытыныгъэ иI ишIошI тхыгъэу алэкигъэхьанэу, комиссием изэхэсыгъо ипротокол ар гуальхьан, а протоколым къэралыгъо къулыкъушлэр шагъэгъозэн фае.

29. Комиссием изэхэсыгъо ипротокол икопиехэр зэхэсыгъо зыщылэгъэ мафэм ыуж мэфишым къыклоцI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ, ар зэрэщыгъэ е ащ къыхэтхыкIыгъэхэр къэралыгъо къулыкъушлэм, комиссием иунашъокIэ — нэмыкI ИофышIэхэм алэклагъахьэх.

30. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ ипшэарыль комиссием изэхэсыгъо ипротокол хэпллэнэу ыкIи Урысые Федерацием ишэпхъэ правовой актхэм къыдалыгътэрэ пшээдэкIыжъ къэралыгъо къулыкъушлэм егъэхьыгъэнымкIэ, джащ фэдэу къолъхъэ тын-Иыхыным пэуцужыгъэным иИофыгъохэмкIэ унашъохэр аштэхэ зыхьукIэ, икомпетенции тетэу игъоу къыфалъэгъухэрэ къыдилыгъэнхэу.

31. Къэралыгъо къулыкъушлэм дисциплинэр ыукъуагъэу комиссием зигъэунэфыкIэ, ащ фэгъэхьыгъэ къэбарыр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ IэкIэгъахъэ Урысые Федерацием ишэпхъэ правовой актхэм къащыдэлъытэгъэ пшээдэкIыжъ къэралыгъо къулыкъушлэм егъэхьыгъэным пае.

32. Административнэ хэбзукъо-ныгъэхэр е бэзджэшлагъэхэр къэралыгъо къулыкъушлэм зэрихьагъэхэу комиссием зигъэунэфыкIэ, комиссием итхьаматэ зигугъу къэтшыгъэ мыхъо-мышлагъэхэр зэрэзэрахьагъэхэм яхыплэгъэ къэбарымрэ ар къэзыушыкхьатэр документхэмрэ мэфишым къыклоцI, ищыклагъэу зыхьурэм — лъэтемытэу хэбзукъомкIо органхэм алэкигъэхьан фае.

33. Комиссием изэхэсыгъо ипротокол икопиерэ ащ къыхэтхыкIыгъэхэмрэ Иэнатлэм къыдилыгътэрэ пшэарыльхэм адэмышынхэм ыкIи (е) азыфагу къытэджэрэ зэмызэгъыныгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэм яхыплэгъэ Иофыгъом зыфыхэпллэгъэхэу къэралыгъо къулыкъушлэм иличнэ дело гуальхьэх.

34. Комиссием иИофшIэн зэхэщэгъэнымкIэ техникэу, документэу ищыклагъэхэр IэкIэгъахьэрэр, зэхэсыгъом зыщытегушыIэштхэ ИофыгъохэмкIэ, зэхэсыгъор зыщыклоцI мафэмкIэ, уахьтэмкIэ, чIыплэмкIэ комиссием хэтхэм макъэ азыгъэлурэр, джащ фэдэу комиссием изэхэсыгъо къырахыпллэрэ материалхэм комиссием хэтхэр нэлуасэ афэзышлырэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат кадрэхэмкIэ исектор ары.

О уицлыфых ахэр, хэгъэгур!

МАЙОР! Джары дэгъоу зышлэхэрэр зэреджэхэрэр кыгъэшлагъэр илъэс 80 зэрхыгъэр бэмышлэу хэгъэгурнэфыкыгъэ лгъу Улапэ кышчыхыгъэу, илъэсыбэ хыгъэу кьалэу Мыекьуапэ шыпсэурэм. Лыунэе Хьаджмосэрэ Чэбэханрэ яунагъо кыхыхыгъэ нэбгыри 7-м ар ашыщ. Документэу илэхэм ыцлэу арытхыгъэр Аслъанчэрий, ар нахь агъэкълэыгъэ, ишъхэгъусэ Тэмарэ фэдэху, Аслъанкълэ еджэхэрэри шылэх. Ау цлэ тедзэу фашыгъэ Майорэр нахь кытгенагъ.

Апэрэ повесткэр военкоматым кырахи, бжыхъэ мафэу Майорэ кыфахыгъ. Дзэм ашэнэу кырауагъэти, ишыкълэгъэхэр фагъэхьазырки екъллагъ военкоматым. Ау а мафэм дащыгъэп, ышнахыжъ Пушэ дзэм зэрэщылэри, унэгъо лужьум зэрикьлэри кыдалытагъэху алуи, кырагъэгъэгъэжыгъ. Мэфиплэ нахь темышлагъэу етлани кыфахыгъ повесткэ. Джащ тетэу улэпэ клалэр янэрэ еж нахыкълэ ыш-ышыпху нэбгыритфымрэ унэм кырынахи, кьуагъэ дзэм.

Клалэр ашагъ Украинэм ит кълэ цыкълэу дзэкълэ еджапгъу АИР-кълэ джэщтыгъэхэм — артиллерийскэ инструментальнэ разведк ар кызырэгъурылон фэягъэр зыдэтыгъэм. Ащ фэдэ сэнэхьат дунаим тетми зымышлэщтыгъэ адыгэ клалэр джаушгъэу разведкэм изы лэхъэгъу шыфагъэсагъ.

— Еджапгъэр кызысэухым кысаджэщтыгъэх артиллерист-фоторазведчик алогти, — игукъэкълэжху илъэс 55-м ехьум ышъхъэ «набгъо» шызышыгъэхэм ашыщ сатырэхэм Майорэ «кысфаджэ». — Сэщ фэдэ дзэкълэлхэр зыхэтхэ взвод 4 тыхыщтыгъ. Артиллерие полкхэм, бригадэхэм Иоф афатшлэщтыгъ, самолетхэм кытырахыхэрэр сурэт афэтшыжъхэти, зыщыкълэгъэхэм алэкълэджэхьажыщтыгъэх.

1954-рэ илъэсым иаужырэ гъэмэфэ маз. Карантиным иуахътэ рахын фаеу алошъ, Майорэ фэдэхэр зыхэтхэ взводхэр кьулыкьур зыцахыгъэр частым хащых, мэээ пэщурэ шъхьафэу алыгъых. Ар зауыхкълэ, чэщым кьуо-хьаукълэ кьалэтыхэщъ, взвод пэпчъ специальнэ автомашинэу кьепхыгъэхэм арагъэтлысхъэх. Ащэх мэшлэукугъоу вокзалым. Платформэхэм автомашинэхэр атырагъэудох. Джаушгъэу ращажъхэи, амышлэу зыдакълэхэрэр чэщ-мэфиблэ мэшлэукум ышъагъэх. Кьалэу Чкалов (джы Оренбург) нагъэсыгъэху ямашинэхэм арагъэтлысхъажыи, поселкуу (джы кьалэ) Тоцкэ кьуагъэх. Ащ игъунэгъу псыхъоу Самарэ инэпкэ палаткэхэр шагъэлагъэх. Джаушгъэу дзэ учениешхо горэм хэлэжъхэнху кьашагъэху кьаралозэ, мэфэ зауэлэ а чыплэм шызэпачыгъ.

Майорэ фэдэ дзэкълэл кызырэкълэхэм ащ зыфащажэхэр ашыгъум кьаралонэу шытыгъэп, сыда плэм атом бомбэм экълэ пылтыгъэ Иофыгъохэр «шъэф шыпкэ» зыфалощтыгъэм хахъщтыгъэх. А лэхъаным адыгэ дзэкълэл клалэм фэдэхэр шыгъозагъэхэп а чыплэм дзэм хэтхэр ыкли дзэ техникэр бзу зэрэрашэлэгъагъэм. Хэгъэгум шыпсэхэрэми ащ фэгъэхыгъэ кьэбар цыпи алыагъэлэсыщтыгъэп.

Илъэсипшл пчъагъэ зытешлэ нэуж нылэп Тоцкэ полигоном кышчыхыгъэм ышъхъэ кызырахыгъэр...

Мары кьылотэжыгъэр а чыплэм шылэгъэ дзэ учениешхом хэлэжъэгъэ офицерым: «СССР-м оборонэмкълэ иминистру Г. К. Жуковым пэщэныгъэ зыдызыхьашт специальнэ дзэ учениеу тызыхэлэжъэщтым игугъу зыми илъэс 25-рэ фэтымышылуу тыкълэгъэтхэжыгъ. Тащажъ Кьыблэ-Урал дзэ округым, ащ иполигонэу поселкэу Тоцкэм пэмчыжъэр ары учениер зыщыкълонэу агъэнэфагъэр. Ащ тызынэсым палаткэ кълэ цыкълэу бэмшышлэу агъэуцугъэм тыщылагъ. Ар лъэшэу тегъэпсыхъэгъагъ ушыпсэунми, Иоф шыпшлэнми. Мы чыплэм кырашэлэгъагъ дзэм хэт нэбгырэ мин 44-м ехъу. Ахэм афэшъхьафэу танк ыкли еж-ежыгъэрэу клорэ установкэ 600, топ ыкли миномет 500, самолет 320-рэ, бронетранспортер 600, тягач ыкли автомашинэ 6000 кырагъэолагъ. Ащ фэдизыдзэм пэщэныгъэ дызыхьаштыгъ армиене игенералэу Е.И. Петровым. Дзэр зыдэщыцым, атом бомбэр зыщаушэтынэу рахъухыгъэ чыплэм километри 5-м щегъэжыагъэу 12-м

нэс пэлудзыгъэу ашатгыгъ километришъэ пчъагъэ зыкълыхьагъэ хыушхэ окопхэр, траншеехэр, танкхэм апэуцужышхэ ровхэр, дотхэр. Къэсыгъ «Ч»-кълэ зэджэгъэхэ мафэр — 1954-рэ илъэсым илэныгъо мазэ и 14-р. Кьызэрэталуагъэмкълэ, километрэ 900-кълэ Тоцкэ полигоном пэчыжъэу кьалэу Ахтубинскэ игъунэгъу аэродромым атом бомбэр зырыл самолетыр кьытебыбыкълыгъ. Ащ исыгъэх подполковникэу В.Я. Кутырчевымрэ капитанэу К.К. Ляниковымрэ. Ащ кыридызыхыгъэ атом бомбэр ары полигон шъхьагъым кышчызэлэутыгъэр...» Мы кьэстхыгъэр Майорэ ашыгъум

УЛАПЭ ИКІЭЛЭ ШУГЪ

ымылэгъугъэр ыкли зэхимыхыгъэр ары.

Ау ащ зэхихыгъ атом бомбэм иомакыи, ыльэгъугъ ащ огум щигъэхьагъэри, чыим «шызэлэшлэгъэ» пстэури.

— Палаткэхэм апэмчыжъэ дэдэу окоп кыхыхэр тглынху кьытауагъ, — лъегъэ-кьуатэ Майорэ игукъэкълэжъ. — Метритлу икуугъэу дгъэпсыгъэх зэрэтищыкълэгъэщхэр тымышлэхэрэ окопхэр. Мэфэ зытлуш тешлагъэу командэ кьатыгъ зыгорэкълэ заом тылухьан фаеу зыхыкълэ, экълэ ишыкълэгъэр зыщытлэнэу, тлыгъын фаехэри тштэнху, противопогазхэри, нэмыкълэу тищыкълэгъэщхэри тыщымыгъупшэнху. Зыщытлэагъэх химическэ зао кьашлымэ тыкълэзыхъумэшт хьашъо плащхэмрэ каллошхэмрэ. Противопогазхэри зылуагъэлъхьагъэх. Тызэхьагъэуцуи кьытауагъэ такыкыи 10 — 15 горэкълэ атом бомбэр зыраушэтыгъэр. Тадагъэхьагъ окопхэм.

Хьамплэлоу тетлысхынэу, тынэхэр уплышыгъэ зэпытынхэ фаеу кьытфагъэпытагъ. Кьытауагъэр экълэ дгъээкълэгъэ. Башэ темышлэу бжыхъэ пчэдыжыгъэр зэтыричэу, ныхьжы тымылэгъугъэ нэфынэшхо дэдэм ыкълэлэ лъэш тэри кьытлы-лэсыгъ. Тыфэмыягъэми, зэрэхыгъэри кьыдгъурымылоу тынаплэхэр еж-ежыгъэрэу кызытэкълэжыгъ. Тикомандирхэм амыдэщтыгъэми, тыщысыжыбын тымылэгъэлэу экълэми тыкълэзэхэтэджагъ. Зэуж титэу окопхэм тадэмысыжышъоу такыдэ-кылыгъ. Тлъэгъурэр экълэми лъэшэу шло-жыгъэ шлэгъон. Огум кьытэдэжэгъэ лугъо шлуцлэ зэрэхъ-эгулэжыгъэр нахь зэлэкыи, нэфынэшхоу тынэхэр кьытшлэозыгъэп-лъагъэхэр «зышхыжыгъэ» лугъо пшэс шлуцлэм тыгъэр тшлуигъэбылыгъ. Джыри икукълэ кьыдгъурылорэп кьэхыгъэр, ащ зэрар типсауныгъэ кырихын зэри-лэкълыштыр тшъхыи кыхыхэрэп. Бомбэр кызышыагъэр километрэ 25-рэ фэдизкълэ пэчыжъэми, тапашъхъэ кышчыхыгъэм фэд огум итлыагъорэр. Джащ кышчыд

Офицерэу ыпшэкълэ кызыфэтлуагъэм кьылотэагъэм кьыпэтэдэжыгъ: «Сэ сыздэщылэгъэ чыплэр метрэ 4250-кълэ пэчыжыагъ атом бомбэр зыщаушэтыгъэм. Апэу зэхэсхыгъ мэкъэ лъэш дэдэ шыблэ гъуагъом ехыщырэу, етланэ кълэлэ лъэш горэ кьысэтлыргугъ кьысшлуигъэшлэу сигъэтлыгурыгугъ. Ащ кыкълэлэыкълэгъэ ор тлышым окоп джэхашъом сытыридыгъ. Сыкызытэдэжыжыкыи слъэгъугъэм сигъэ-щтагъ: сэлэшшо ошъопшэ лужьум тыгъэр ыгъэбылыгъ, шлунокълэ кьэхыгъ. Жыбыгъэу ыпэкълэ шымылагъэри лъэшэу кылыгъ. Тьдэ уплыагъэми, мэшлэлыгъ нэплэгъум кыридыгъэр. Такыкыи 5 тешлагъэу топ омэкъэ лъэшым чыгур кызыпгъэдэджагъ. Берлин тидзэхэм аштэ зэхьум титопхъу цыгуагъэхэм афэди 1,3-кълэ нахыбагъ мыщ кырашэлэгъагъэр. Етланэ дзэхэр ежыагъэх. Джащ дэжыкыи слъэ-

гъугъэм кызыгуригъэлуагъ атом бомбэм «шлуагъэу» пылыгъ зыфэдэр. Бомбэр кызышыогъэ чыплэр кьэзыгуцухьэрэм километри 5-кълэ кьыпэблагъэм итыр экълэ рижыкылыгъ. Километри 10 фэдизкыи пэчыжъэ чыплэм кыриуыгъэрэ псэуплэхэр экълэ тыригъэстыкылыгъэх. Танкхэр, топхэр, самолетхэр, автомашинэхэр пкыырыпкыгъэу зэбгыриутыгъэх. Кьашышлырэм еплыныху хьанэ-гъунэм кырагъэзыхьагъэхэ шыхэр, мэлхэр, хьэхэр ыстыгъэх...

— Кьызэрэтаджэхэрэм «фото» гушылэ пытми, сыд Ио фаеми, тыразведчыкыба? — игукъэкълэжыгъэр лъегъэкуагъэх Майорэ. — Атом бомбэр кызыокълэ техникэм, псэуалэгъэхэм, былымхэм аришлэн ыльэкълыштыр аушэтын фэягъэти, полигономы кылауагъэр эдгъэлэгъунауу тызехьэм нафэ кьытфэхыгъ атомым кълэлэ лъэшэу илэр. Ежъ бомбэр кызышыагъэм пэ-чынагълэу мээу чыим тетыгъэр ылыгъагъ плэм хыушхэ, ау мо хьалу шыкълэ зилэу зэбгырыкылыгъэр ыбгъухэмкълэ зынэсыгъэ чыплэхэр, зэрало хабзэу, хьалэч ришъыхьагъэх. Ащ шыслэгъугъэхэр кьэзгъэшлэщтым сшымыгъупшэнху сшъхъэ кынагъэх. Танкхэм янахыбэр зэпырыгъэзагъэу башнехэмкълэ члэтлагъэх. Самолетхэр зэхигъэткълухьагъэх, ахэпхыжыи зи шылэп. Топхэр кьызэрэпшлэжыхэрэ закьохэр хьашъо зытемылэжыгъэ цэрэхъ ныкълоткълуху дэгъэзыагъэхэр арых. Тяплыгъ окоп лонгълэ-шантлэху, дотху, дзотху дзэкълэлхэр зыдэмысыжыгъэхэр умышлэжыныху зэрэзхитлыхьагъэхэм.

— Атомыр кызыокълэ кыпыкылырэм цыфым зэрарышхо рехуэ ало, шъушы-нэщтыгъэба шъуипсауныгъэ зэщигъэкьонэу? — сеупчлы гукъэкълэжыгъ чыжъэхэм ахилъэсагъэу сапашъхъэ ис Майорэ.

— Гъэшлэгъонба, зы нэбгыри кыгъэх-кылыагъэп атом бомбэу кьагъэуагъэм кыпыкылыгъэм зыгорэ кьытишлэным тешыныхьагъэу, а чыплэм клоньшъ хыгъэр зэригъэшлэным фэмыеу, — ело Майорэ ежыми джы ар ыгъэшлэгъожъэу. — Тикълэлэгъу кьуачлэ экълэми яцыхъэ телыгъ. Кьытэхьулэн ыльэкълыштым нахы кьэт-лъэгъуштым нахь тызлыищэщтыгъ. Ащ кышчыслэгъугъэ пстэури лъэшэу шы-нэгъошхуагъэх, ау, сэлэба, ашыгъум тышынэныр тшъхыи кыхыхэщтыгъэп, джы а пстэур сынэгъу кызыкълэуоужькълэ, илъэс 55-м ехъу тешлэжыгъэми, сегъэтлыгурыгужыи.

Учениер зэраухыгъэм фэгъэхыгъэ макъэр сыхьатыр 16-м кьагъэлугъ. Тоцкэм шылагъэр зэо шыпкыкыи бэкълэ нахь лэягъэу бэмэ кьащыхыгъ. Зэрэзэфэмыдэхэ закьор заом шыфэхыхэрэм ядунай псынклэу зэрэхожьыгъэр, мыдырэм икубылэпэ итынэу хыгъэхэр мэкълэ-макълэзэ «зэрэкуасэхэрэр» ары.

— Ионыгъом и 14 ушэтыгъо мафэм си-

шлуагъэми, кысшышыгъэри сымышлэу ыужырэ мафэм сыкълэсымэджагъ, — анахь гукъэкълэжыгъ гукъаом кьынэсы Майорэ. — А мэфэ дэдэм госпиталым сычлагъэгъолъхьагъ, ащ мазэрэ ныкълорэ сычлэлэтыгъ. Краснодар шыщ врачэу ащ кышчысэлэзэщтыгъэм гукъэкълэ шыхъоу кьысилогъагъ клалэ схэмыкыным ищынагъо а сызхэтыгъэм кьысфыхыгъэным зэрегуафэрэр, ау Тхьэм ынэшлу кьысцифагъ, нэбгыриши схэкылыгъ. Ащ сы-кызычлэкълэжыкыи типалаткэ кълэлэ цыкълэу кьулыкьур шылызгъэкълотагъ. Атом бомбэу кьагъэуагъэм зэрар зэрихыгъэ пстэуми яшлэлэгъэн фаер экълэ дзэкълэлэхэм зэшлуахыгъ.

Джарэушгъэу кьытефэрэ уахътэм зы мафи шымыкълэу Майорэ дзэм кьулыкьур кышчыкыи, 1955-рэ илъэсым ядэжъ кыгъэгъэжыгъ. Зэхихыгъи, ыльэгъугъи, зыхэтыгъи илъэс 25-м кыкълэу цыми рилон зэрэфимытымкълэ зэрэклагъэтхыгъэр зыкли ыукъуагъэп. А лэхъаным ежымы ышлэщтыгъэп кьэралыгъом фэгъэ-кълэныгъэхэр кьафишлынху шытми.

А пый зыхэмыт зэо мэхьаджэм кьелыжыгъэ Майори сымэдэжэхэм бэрэ ачлэгъолъхьан фаеу хыуштыгъэми, отлысыжыгъэ нэс еджагъ ыкли чыплэ зауэлэ Иоф ащишлагъ. Механизатор ыкли шофер курсхэр, мэкъумэщ техникумыр кыуыхыгъэх. Улэпэ МТС-м механизаторэу дзэм кызекълэжыкыи Иофлэныр шыригъэжыагъ, етланэ шофер сэнэхьатым илъэсыбэрэ рылэжыагъ. Мыекьуапэ псэуплэкълэ кызыыхыкыи автогаражым ипашэуи имеханикэуи уахътэ кыхэжыгъ. Мыекьонэу кълэлэ автохьызмэтишлэплэм илъэс 12 шылэжыагъ. Пенсием экълэ нэужы илъэс зауэлэ Иоф ышлагъ. Уахътэм дэлэбакъозэ унагъуи ышлагъ, чырбыщ унэ шлагъуи кьалэм щигъэпсыгъ. Иунагъо зыушъомбгъуэзэ, ишъхьэгъусэ Тэмарэрэ ежыгъэрэ клэлитлурэ зы пшъа-шъэрэ зэдаплугъ. Джы пхьорэлф цы-кълухуу яунагъо кыхыхыагъэхэм ятэжъ-янэжъхэр лъэшэу ашэгъушлукыи.

— А сызхэфэгъэгъэ атом бомб ушэ-тыным кыхэкълэу фэгъэкълэныгъабэ тилэн фаеу кьысало, ау джырэклэ узгъэрэзэнэу кьытфашлэрэ хьатэ шылэп, — Майорэ игукъао кьахэщы игушылэхэм. — Мары кьыситыгъ мы удостоверениер «подразделения особого риска» зыфалуагъэхэм яветеранхуу Урысыем шыпсэхуэрэм якомитетэу Санкт-Петербург шызэхэшагъэм. Ащ кьеушыхьаты Тоцкэ полигоном атом бомбэр зыщаушэтым сызэрэщылагъэр. Пенсиеу кьысатырэми тлэкълэу кыыхагъахъо.

Санаториом тыклонэу тыфаемэу путевкэ зэ, ащ тыфэмыемэ ахыщэу тешэщтыр илъэсым кьытлэкълэ. Хьакъулахъэу стель хьурэм ызыныкыи сымытынэу фитыныгъи си. Тифэгъэкълэныгъэхэм джыри кьахэжъонэу сэгугъэ. Ятлонэрэ пенсие кьытатыныр кьыттефэу ало, джырэклэ ар шылэп, документ зэфэшъахьафэр згъэхъагъэрэхэзэ сезэщыгъ. Зыгорэ кьытфашлэнэу шытми, лэшлугъэ клэмылыжыныным нэгъэсыкълэ уигъэтхэжыкыи?

— Узыхэфэгъэгъэ ушэтыным ош фэшъхьафэу хэлэжыагъэхэр тиреспубликэ щэпсэхуа? — сеупчлы Майорэ.

— Нэбгырэ зытфых ащ шылэгъэ тичы-плэгъухуу сшлэхэрэр, — ело ащ. — Тэри, Семипалатинскэ полигономы шыагъэхэми зы общество тыхэт. Илъэс кьэс типчягъэ кышчэкълэ.

Улапэ шаплугъэ адыгэ клалэр джарэушгъэу ахэфэгъагъ апэу Советскэ Союзым кышчагъэозэгъэ атом бомбэм «ылыгъуа-гъэхэм». Зэо шыпкыкыи хэмытыгъэхэми, хэгъэгум ыкълуагъэ зыгъэпытэщт ыкли ащ дунаим кышчыфашлырэ лъытэныгъэм хэ-зыгъэхъошхэ Иофыгъоу Тоцкэ полигономы шызэшлуахыгъэм хэлэжыгъэ пстэуми кьалэжыгъэ лэпылэгъушлу афэхьунхэри, лъы-тэныгъэу афашлырэм нахь хагъэхьонри. Ащ фэдэу кыпхэтыжыкыи япчягъэ бэжэп, арышъ, Лыунэе Аслъанчэрые — Майорэ фэдэхэм тыналэ нахь атэгъэжыгъэгъэт.

Илъэс 80-у кызыпчыгъэм гушлуагъоу ыкли гукъау ащ кьыфыхыгъэр макълэп. Гушлуагъор нахь кьэбэкълэу бэгъашлэ охуу, Майор!

ЛЛЭХЪУСЭЖЪ Хьаджэртэбый.
Сурэтым итыр: **Лыунэе Майор.**

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Къыдзыгъэкырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ ИофхэмкIэ,
Iэклиб къэралхэм
ащыпсэурэ тилъэп-
къэгъухэм адырIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкли къэбар жьу-
гъэм иамалхэмкIэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шъхьалэр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редакциер
зыдэщылэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иагэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжъ зы-
хырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:
Урысые Федерацием
хэутын ИофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкли зэлы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэIоры-
шIанI, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-
тыхэрэм мышъып-
къагъэу къахафэ-
хэрэмкIэ къэзыт-
хыгъэхэм пшъэдэ-
кIыжъ ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым щылажъэхэ-
рэмрэ яеплгыкIэ
зэтемыфэн ылъэ-
кIышт. Гъэзет-
еджэхэм къыт-
фагъэхырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкли къэ-
зытхыгъэхэм
алэкIдгъэхъа-
жыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4668
Индексхэр
52161
52162
Зак. 3342

Хэутыным
узщыкIэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

АДЫГАБЗЭМ, ТИТАРИХЪ ЯЗЭГЪЭШIЭНРЭ IOФЫГЪОХЭМРЭ

Тыркуем исхэр къыкIэлъэIух

Тыркуем ис тилъэпкъэгъухэр адыгабзэм, титарихъ
язэгъэшIэнкIэ ящыкIэгъэ литературэр алэкIэгъэ-
хъэгъэным ехыылэгъэ Иофыгъохэр зэрэлъы-
кIуатэхэрэр зэдгъашIэ тIоигъоу Гуманитар ушэ-
тынхэмкIэ Адыгэ республикэ институтым идиректо-
рзу, филологии шIэныгъэхэмкIэ докторзу, профес-
сорзу Бырсыр Батырбий тылукагъ.

— Адыгэ Республикэм и Премьер-министрзу
КъумпIыл Муратэ пшъэрылъэу къыфишIыгъэм
къыпкъырыкIыгъэ, АР-м гъэсэнэгъэмрэ шIэны-
гъэмрэкIэ иминистрзу Беданэкъо Рэмэзанэ
блэкIыгъэ тхэмафэм лъэIу тхылъ къытфигъэ-
хыгъ, — къелуатэ Бырсыр Батырбий. — Тыр-
куем ис тилъэпкъэгъумэ бзэр, тарихъыр зэра-
гъэшIэнхэм пае Iэпылэгъу тызэрафэхъуштым,
ящыкIэгъэ тхылъхэр зэралъэсыштым тегу-
пшысагъ.

— Сыдигъуа тхылъхэр хъазыр зы-
хъушхэр?

— Мы Иофым тэри бэшIагъэу тегъэгумэкIы.
Бзэм, тарихъым яхыылэгъэ тхыгъэу тилэр ма-
кIэп. Ахэр зэдгъэфэжыныхъшъ, 2011-рэ илъэ-
сым бжыхъэм ехъулэу дгъэхъазырышхы.

— НахъыпэкIэ Тыркуем адыгабзэкIэ
щагъэгъушIэщтыгъэхэп, джы хэгъ-
гум иеджапIэхэм ащызэрагъашIэ.

— Ар демократием кызыдихыгъэгъуи тэ-
лътэ. Тыркуем икъэралыгъо ИофышIэхэр
мылыкIуи, зэхэщэн ИофхэмкIи Iэпылэгъу къа-
фэхъухэзэ, еджапIэхэм адыгабзэр ащакIушт.
УниверситетитIумэ егъэджэныр ащырагъэ-
жъэшт. Ар къыдэтлътыи, егъэджэн програм-
мэр лъэхъаным диштэу зэхэдгъэуцуагъ.

— Тхылъэу хъазыр хъугъэхэр бэ
мэхъуха?

— КъызэрэсIуагъэу, тилофшIэнкIэ тыфэхъа-
зырыгъэти, KIэлэгъаджэм Iэпылэгъу фэхъушт
тхылъхэр дгъэхъазырыгъэх. ГушIыжъхэр бгъэ-
федэхэзэ адыгабзэр зэрэзэгъэшIэщтым, нэ-
мыкIэхэи афэгъэхыгъэх. Цуекъо Алыи, Хъэ-
тIэмэ Нэдждэт, Цэй Раджэп, фэшъхъафхэри Io-

фым пыщагъэх. СурэтхэмкIэ гушIыкIэр на-
хъышIоу зэрэзэгъэшIэщтым, адыгабзэм ибук-
варь, нэмыкIэхэи Иоф адэтэшIэ.

— Тыркуем исхэм адыгабзэр
зэрагъэшIэныр къяхъылъэкIышхэу
олъыта?

— KIэлэгъаджэхэр Тыркуем зэрэдгъэкIо-
штым тегупшысэ. Тырку-адыгэ гушIыалъэр
Едыдж Батырайрэ Цуекъо Алыирэ зэдагъэхъа-
зырышт. С. Анцокъом, Хъ. Ацумыжъым, фэ-
шъхъафхэми бзэм изэгъэшIэнкIэ егъэжэпIэ-
шIухэр яIэх. Хъ. Ацумыжъыр хэкум къэзыгъэ-
зэжыгъэмэ ащыш, сигуапэу сыдэлажъэ.

— Техникэм зеушъомбгъу. Интер-
нетыр шъогъэфедэба?

— Хъанэхъу Руслъан купым ипащэу Иофхэр
лъэкIуатэх. Къуекъо Асфар, Едыдж Батырай,
сэри а купым тыхэт. ГушIыалъэу дгъэхъазы-
рырэр Интернетым идгъэхъашх.

— Тыркуем ис адыгэхэр сыд фэдэ
тхылъа анахъэу къызыкIэлъэIу-
гъэхэр?

— Нарт эпосыр адыгабзэкIэ тхыгъэу еджэхэ
ашIоигъу. Адыгэ литературэр зэгъэшIэгъэным
пае тишIэныгъэлэжмэ пшъэрылъ гъэнэфагъэ-
хэр зыфашIыгъэх. Мы Иофыгъохэм Шъхьэлэхъо
Абу, Цуекъо Нэфсэт, Къуекъо Асфар, хэкум
къэзыгъэзэжыгъэ тилъэпкъэгъухэр ягуапэу хэ-
лажъэх.

— Адыгэхэр бгъэгумэкIыныхэр Иоф
къинкIэ зылытэрэмэ шъуалукIэ-
рэба?

— Къызгурэлэи уиупчIэ зыфэгъэхыгъэр.
Адыгэгур къэпIэтыныр, Иофым фэгъэблыныр
IэшIэхэп. Ар къыдгурыIозэ, Тыркуем ис тилъэпкъэгъумэ псэ зыпыт ИофыгъохэмкIэ талъыIэсын тимурад. Культурэмрэ искусствэмрэ яамалхэр цыкIухэп. Ижырэ лъэпкъ ордэхэр ядгъэшIэщтых. Абыдэ Хъисэрэ ащ ыкъоу Артуррэ адыгэ ордэхэр дискум тыратхагъэх. ГъукIэ Замудин зипэщэ ансамблэу «Жыуым» бэ-
кIэ тыщэгугъы.

— Батырбий, Тыркуем ушылагъ, тилъэпкъэгъумэ уалукIагъ. Лъэпкъ Иофыгъоу анахъэу узыгъэгумэкIыгъэр сыд фэда?

— СызыгъэгъушIуагъэр апэу къэсIошт.
Адыгэхэр Тыркуем щашIэх, щагъэлъапIэх.
«Фызыгъэхэу» псэухэрэп. Адыгэу Iэклиб хэ-
гъэгумэ арысхэм тишIуагъэ нахъ ядгъэкIын
зэрэтлэкIышхытэр зыдэсшIэжъэу тичIыгу къэз-
гъэзэжыгъэ.

— Адыгэ Лъэпкъ театрэм «Си-
адыгабз» ылоу спектаклэ Тыркуем
къыщигъэлъэгъуагъ.

— Ащ сыщыгуаэ. Общественнэ движениеу
«Адыгэ Хасэр» Иофым чанэу кыхэлажъэ.
МылыкIоу хэхъашхытэмкIэ Iэпылэгъу тызэфэ-
хъужъэ, едгъэжъэгъэ Иофыр лъыдгъэкIотэшт.

— Шъуигухэлъхэр къыжъудэхъун-
хэу шъуфэсэлэ.

— Тхъауегъэпсэу.
Сурэтым итыр: Бырсыр Батырбий.

KIУБЭ ЩЭБАНЭ ФЭГЪЭХЫГЪЭ ПЧЫХЪЭЗЭХАХЪЭР

Лъэпкъым фиусыгъэхэмкIэ къытхэт

МыкIодыжынын лъэуж адыгэ куль-
турэм итарихъ кыхэзыгъэнагъэмэ
ащыш усакуоу, композиторзу KIубэ
Щэбанэ. Ар кызыухыгъэр илъэси
120-рэ зэрэхъурэм фэгъэхыгъэ
пчыхъэзэхыхэ Адыгэ Республикэм и
Къэралыгъо филармоние щыкIуагъ.

Адыгэ Республикэм щызэлъашIэрэ ореды-
Iохэр, ансамблэхэр, артист ныбжыкIэхэр ащ
хэлэжъагъэх. Андзэрэкъо Чеслав, Нэхэ Тэма-

рэ, Кушгъэкъо Симэ, ХъэKIэкъо Алыи, Эльда-
рэ Айдэмыр, Дзыбэ Мыхъамэт, Жыакъщэкъулэ
Маринэ, Хъут Рустамэ, KIэрэщэ Эдуард, нэ-
мыкIэхэми KIубэ Щэбанэ ыусыгъэ ордэхэр кон-
цертным адыгабзэкIэ къышаIуагъэх. Купхэу
«Ошъутенэм», «Отрадэм», «Ащэмэзым», «Нарт
шъаом» лъэпкъ музыкэр пчыхъэзэхыхэм ща-
гъэIугъ.

Концертзу АфэшIэгъо Фаинэ зеришагъэм
фэгъэхыгъэ тхыгъэхэр, гупшысэу тигъэшIы-
гъэхэр «Адыгэ макъэм» кыхиуышхытх.
Сурэтым итыр: Андзэрэкъо Чеслав.

KIымэфэ футболыр

Хэта МГТУ-р къэзыгъэуцушхытхэр?

Ящэнэрэ ешIэгъухэу апшъэрэ
купым хэт командэхэм ялагъэхэм
тызэмыжэгъэ KIэуххэр афэхъу-
гъэх. МГТУ-р «Мыекъуапэм» те-
кIуагъ, «Лада-Чыгушъхъэмрэ»
«Динамо» яшъыпкъэу зедешIа-
гъэх, ау нахъ лъэшыр къэнэфа-
гъэп.

«Мыекъуапэ» — МГТУ —
3:4.

Пчъагъэр 2:0-у «Мыекъуапэм»
ыхъышхыгъ. Хъатитэ Алыирэ
Игорь Киселевымрэ зэрызэ къэла-
пчъэм Iэгуаор дадзагъ. МГТУ-м
ифутболистзу Гъунжъэкъо Азамат
ухъумакIохэр ыгъэплгъэхъугъэх.
Сергей Потешкиныр Iэпылэгъу ащ
къыфэхъуи, «Мыекъуапэм» икъэ-
лапчъэ дэжъ зыдешIэхэрэр гузэ-
жъогъу чыплэ щырагъэуцуагъэх.
А нэгъэупIэпIэгъум А. Гъунжъы-
къом къэлапчъэм Iэгуаор дидзагъ.
Бэ темышIэу метрэ 15 фэдизкIэ
зыпэчыжъэ къэлапчъэм Азамат
ятIонэрэу Iэгуаор дидзагъ.

Хъатитэ Алыи ухъумакIохэр
ыпашъхъэ щытыгъэхэми Iэгуаоу
зэуагъэр хъагъэм ифагъ — 3:2-у
«Мыекъуапэм» къехыи. Олег Сыт-
никовыр ыпэкIэ зельым шъхъэкIэ
зэогъэ Iэгуаор хъагъэм ифагъ, 3:3.
ЕшIэгъур зыщаухыным Сергей
Мальцевыр джабгъу лъэныкъом
къышырыгъажъи, ухъумакIом Iэ-
кIэкIыгъ, ошIэ-дэмышIэу зэогъэ
Iэгуаор къэлэпчъэлутым къыфэу-
бытыгъэп — 4:3, МГТУ-м текIо-
ныгъэр кыдыхыгъ.

«Тулъскэр» — АРГ — 1:0.

ЕшIэгъум АРГ-м текIоныгъэр
къышхыдихын ымылэкIышхыгъэу
тIорэп, ау «Тулъскэм» хэтхэр на-
хъыбэрэ ыпэкIэ зэрилышхыгъэ-
хэр кыхэтэгъэщы. Сергей Верка-
шанскэм къэлапчъэм Iэгуаор ди-
дзагъ. Михаил Суршковым, нэ-
мыкIэхэми амал ялагъ пчъагъэм ха-
гъэхъонэу.

«Лада-Чыгушъхъ» — «Ди-
намо» — 1:1.

«Лада-Чыгушъхъэм» опыт зилэ
футболист макIэп шешIэрэр. Гъо-
гогуи 4 — 5 нэмыIэмэ хъагъэм
Iэгуаор радзэнэу чыплэшIу иты-
гъэх. «Динамо» шешIэрэ Шэу-
джэн Дмитрий пчъагъэр ешIэгъум
къышызэIуихыгъ. Александр Нар-
тиковым хъагъэм Iэгуаор дахэу
ридзи, 1:1-у ешIэгъур аухыгъ.

ЯтIонэрэ купыр

ЕшIэгъухэм яKIэуххэр зэтэгъа-
пшэх.

«Джокер» — ИФК — 4:7,
«Газпром» — «Картонтарэр» —
5:2, «Дизайн» — УВД — 4:1,
«Спортмастер» — «Квант» —
3:2, МГГТК — «Звезда» — 3:0,
«Радуга» — «Зарем» — 13:1,
«Тулъскэр» — «Старт» — 1:2,
«Кавказ» — «Ханскэр» — 3:1.

Чыплэу зыдэщытхэр
апшъэрэ купым хэтхэр

1. МГТУ — 7
2. «Мыекъуапэ» — 6
3. «Тулъскэр» — 4
4. «Лада-Чыгушъхъ» — 2
5. «Динамо» — 2
6. «Щагъдый» — 2
7. АРГ — 0.

ЯтIонэрэ купэу «А»-р

1. «Кавказ» — 12
2. ИФК — 9
3. «Спортмастер» — 9
4. «Джокер» — 4.

КУПЭУ «Б»-р

1. МГГТК — 10
2. «Дизайн» — 9
3. «Старт» — 7
4. «Газпром» — 6.

ЕшIэгъухэр шэмбэтым ыкли
тхъаумафэм стадионэу «Юностым»
щэкIох.

НэкIубгъор зыгъэхъазыры-
гъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбий.